

Taxa postală
plătite în num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
lai: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-

da Baron L. Pop (v. Brassai-n.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár.
A kéziratok megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámbori
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Matei Milo 10.

UJ KELET

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok

Ara 5 lej

megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jámbori
Ferenc. Bukaresti szerkesztő: Hát-
szegi Ernő, Str. Matei Milo 10.

Kedd, 1933 szept. 5.

5693. ÉV
ELUL 14.

XVI. ÉVF.
202 SZÁM.

MANIU MEGSZÓLALT...

Badacsonyi magányában nyilatkozik Maniu Gyula dr. Boila Zacharias röpiratáról. „A mai körülmények között hasonló megnyilatkozás természetes” — nyilatkozza Maniu

(Az Uj Kelet kiküldött munkatársától)

Badacsony, szeptember 4. Az Uj Kelet munkatársa leutazott Badacsonyra Maniu Gyulához, megtudni, vajon Boila Zacharias röpirata, mely az ország politikai életét egy csapásra megzavarta, hangyabollyá keverte fel, milyen jelentőséget kap a Maniu kurlán, hogyan fogadja és hogyan kommentálja azt az önkéntes száműzetésben élő nemzeti parasztpárti vezér. Hogy a diplomácia ékes és a semmiségben is sokatmondó nyelvén beszéljünk: Maniunak a politikai életből való visszavonulása és a Boila Zacharias röpiratában foglalt élethangú támadások közötti lényegi kapcsolatot, a röpiratban érintett személyek és körök, meg a Maniival kapcsolatos, az utóbbi hetekben lábrakelt verziók igazi meglátása okából mentünk le Badacsonyra és kértünk intervjút Maniu Gyulától.

Maniu: szimbólum és az idő igazolni fogja

Szilágysomlyón, Badacsonyra indulás előtt informatív jelleggel Maniu-párti politikussal beszélgettünk.

— Kérem, Maniu egy szimbólum, a népi tradíciók és népi politika szimbóluma, az idő pedig majd igazolni fogja őt és a politikáját — ezt mondja egy szilágysomlyói képviselő a Vaida-Maniu konfliktusról.

— És a röpirat?

— Maniu

szombaton délután még nem tudott róla semmit.

Együtt töltöttük az időt Szilágysomlyón, ahol „az öregnek” dolgai voltak. Akkor még semmiről sem hallott, a manifesztumot nem olvasta. En magam sem olvastam, de ha az áll benne, amiről én hallottam, ha

olyan személyeket támad benne, akik Maniunak januárban történt lemondását előidézték, akkor a röpirat Maniu eszméit és követeléseit tartalmazza.

Ennyi bizonyos.

Szilágysomlyón már tudták, hogy vasárnap délelőtt Badacsonyra érkezett dr. Boila Zacharias, várják dr. Boila Romulusz és dr. Coroianu Gyulát, Maniu unokáit és közvetlen bizalmasait. De keringtek egyéb hírek is itt: hogy a zilahi vezetőség este kilenc órakor a röpirat ügyében Szilágysomlyóra érkezik. Valaki tudni véli, hogy Moesonyi, a király főudvarmestere a jövő hét folyamán érkezik Maniu Gyulához.

A hangulat tehát igen izgatott a kisvárosban. Az érkező újságíróktól mindenki röpiratot akar, Szilágysomlyón ugyanis is egy darabot sem adtak el belőle. Boila Zacharias ide nem küldött, Maniu szűkebb pátriájában nem akart elkobzást és hasonló kellemetlenségeket. Maniu itt tabu, Maniu a város „öregura”, akit mindenki ismer és akinek minden lélegzetvételéről az egész környék pontosan informálva van. Tudják, hogy szombaton Maniu leveleket diktált a hadügyminiszternek, ezekben kérte a Skoda-féle hamisítások kivizsgálását. A leveleket azonban nem küldte el, mert közben értesítést kapott, hogy a vizsgálat hivatalosan is megindult.

Délj két órakor indultunk Badacsonyra. Velünk dr. Pop Ionel, szilágysomlyói képviselő is. Zegzugos, keskeny ut ível fel Badacsonyra. Ha eső esik, bivalyokkal kell kihuzni a gépkocsikat a sárból. A Viitorul egyszer azt írta, hogy Maniu kiaszfaloztatta az utat Szilágysomlyótól Badacsonyig.

Kis cselőleány hangos kiáltással szaladt be a kaputól, mikor az autó bekanyar-

rodik. A kuria verandájának ajtajában ismert, nagyon aktuális politikus jelenik meg: dr. Boila Zacharias. Sokatmondó kézszorítás: az üdvözlétnél nem lehet azonban a tárgyra térni. Boila Zacharias kalauzol be a szalonba, ahol fehér csipketerítő takarja a zongorát és tisztos, öreg plüssfotelekbe invitálják az érkezőt. A szalon fala egészen fehér, a levegője tiszta. Ezt a finom, öreg, a múlt század hangulatában fürdő szalongozótól talán Maniu édesanyja kapta hozományba.

— Azonnal jön a nagybátyám — mondja Boila dr. —, de még amugysem olvasta a röpiratot.

„Bine ați venit!”

Végzőra lép be Maniu. Ugyanazokkal a szavakkal üdvözlő, amelyek egy nagy megerkezőkor már történelmi nevezetességre tettek szert.

— Bine ați venit! . . .

A vendéglátó házigazda egyszerű és közvetlen igyekszik lenni. De Maniu körül most mégis feszült a levegő. A szalon hangulatához mérten lefójtott, „angon folyik a beszélgetés, de mindenki vár valamit, ami csak nem akar előbujni az utazásról, az időjárásról és a szilvater-mésről folyó diskurzus mögött. A házigazda likőrös poharakat tölt meg és sorra kínálja a jelenlevőket. Fehérhaju, tisztatarcu matróna lép be: Maniu Gyula legidősebb nővére, a Pop család édesanyja. Boilaék anyósa. A levegőbe emelkedő poharak feléje hajlanak: a legidősebb Maniu leányra üritjük poharainkat.

„Nem léptem ki a pártból” — mondja dr. Boila

Boila Zacharias dr.-hoz fordulunk.
— Igaz, hogy kilépett a pártból?
— Szó sincs róla. Én kérem kiadtam a röpiratot. Mielőtt megírtam két bukaresti politikuskak beszéltem róla.

Aztán egy nyomdába adtam be, ahol kinyomták. Öt ezer példányban. Kolozsváron 1500 került piacra.

Huszonötöt elkobozott belőle a rendőrség.

Mielőtt az elkobzás megtörtént, Vaida miniszterelnök ur felhívott magához. Megkérdezte, mit jelent ez a röpirat.

— En kijelenttem, hogy minden, amit megírtam, a párt szemében, annak ideológiájának megfelelően íródott.

Erre aztán elkobozták a röpiratot. Hazamentem és ajánlott levelet írtam Vaidának.

Mélyben közöltem a Patria szerkesztőségében betöltött állásomról való lemondásomat.

De hogy a pártból kilépjek, arról szó sem lehet. A pártból nem lépek ki. Sőt ellenkezőleg. A pártban akarok maradni. . .

A párt és Vaida: mindenki Maniu arcát nézi. De Maniu arca sohasem szokott megváltozni. Az egyszerű, higgadt, okos szavak mögött megmarad a nagy hallgatónak. A beszélgetésben irányt változtat.

— En most nem politizálok — mondja Maniu —, én most szilvát termelek és sajnos, nem tudok elég jó árakat elérni. Képzelmek,

negyven lejjel fizetik meg nekem a szilva hektóliterjét.

A múlt héten itt volt nálam Demostene Botez Iasiból, ő is termel szilvát. Ő három lejt kap kilójáért. . . Ilyen Románia gazdasági egysége. . .

„Mi ujság uraim? — kérdi Maniu

— Na, még mi az ujság? — kérdi Maniu, amikor az Adeverul szerkesztője már elmondja, hogyan töltötte az idejét a fogarasi havasokban, az Uj Kelet munkatársa pedig referált a szerkesztőség tagjainak hogylétéről, akik felől Maniu érdeklődött.

— Hát. . . — dadogja valaki —, elkoboztak egy röpiratot. . .
Egyszerre feloldódik a feszült levegő, főleg mert Maniu elneveti magát.

— Hát ezért jöttem az urak Badacsonyba? Akkor éppen jókor jöttem, mert a szerző, dr. Ohábeanu, ragyjövőjú unokácsém,

kéznél van az urak számára. Ki tehet róla, hogy ilyen fenegyerekek is vannak a világon. . . Ki az ördög vette rá, hogy manifesztumokat adjon ki. . .

— És Maniu beszélni kezd. Arról beszél, hogy milyen rossz politikus az, aki elkoboztat röpiratokat. Igen kényes kérdéseket érint, de kijelenti, hogy ezeket nem szabad megírni. Megindul a beszélgetés az összes aktuális kérdésekről és Maniu szabadon fejteget, a maga hüvös, értelmes mondataival, minden szava nagy sulyal dobol a dobhártyákon. . .

— Ne tessék jegyezni, én nem adok nyilatkozatot, ez csak magánbeszélgetés. . .

— Hát ha a mi Zakink bombázni akart, akkor sikerült, azt hiszem, mert még nem olvastam a röpiratot. . . — ezzel fejezi be a nyilvánosságra nem kívánczó eszmefuttatást. . .

Demostene Botez neve újra felvillanyozza a levegőt. A legutóbbi Maniu nyilatkozat. . .

Mikor fenyegették meg életveszélyesen

— Igen, mondtam. Mondtam kérem, hogy a Budapesti Hirlapban annak idején „Maniu Gyula” címen vezércikk jelent meg, melyben azt írták, hogy én „Vogelfrei” vagyok, akit mindenki agyonlőhet, mert ezzel csak használ a magyar népek.

De azt Magyarországon soha nem mondták rólam, hogy lopok, hogy rablok, hogy inkorrekt vagyok, a becsületemben sohasem gázoltak.

Maniu hangja most csattan, Maniu ideges, ismétli, megismétli, szörül-szörül be-diktálja a mondanivalóját. És aztán újra más témára csap át és hangsúlyozza, megrágyja:

— Az egyetlen politika, mely a román hazában helytálló: a nemzeti parasztpárti politika.

A nemzeti parasztpárti ideológia, amelyetől olyan sokan eltértek már, amely ellen olyan sokat vétek már. De mindenki, aki eltér ettől az uttól, meg fogja banni.

Mélyen meg fogja banni. Kitérődik a szavaiból, hogy ez nem fenyegetés. Hogy azok a valakik a lelkiismeretük mélyén meg fogják banni az „igazi uttól” való letérést. Maniunak ezek a szavai nagyon mélyről jöttek. . . Végül:

Még nem olvastam. . .
— Mi a véleménye elnök urnak Boila Zacharias dr. röpiratáról?

— Még nem olvastam. Ha elolvasom, (Folytatása a 8. oldalon.)

VILÁG TÜKRE

Ausztria két malomkö között

A „Reichspost”, amely az osztrák kormánykörök félhivatalos lapja, mint ismeretes, leplezte azokat a manipulációkat, amelyekkel Hitlerék fel akarják robbantani Ausztria politikai függetlenségét. Sok mindenre lehet ebből a leplezésből következtetni, de leginkább arra, hogy a nemzeti szocializmus körül egy új hatalmas konfliktus folyik éspedig — Hitler és Mussolini között.

Mindenki előtt világos, hogy a hitleri kormány legfőbb érdeke, hogy Ausztriában megvehesse a lábát, mert ettől az eredménytől függ egyuttal a mai német hatalom megerősödése is. A náciuralom néhány hónap óta ugyanis belpolitikailag és külpolitikailag is egyre-másra szenved el a legsúlyosabb csapásokat. Bent a birodalomban ugyszólván mi sem történt a gazdasági igéreték megvalósítása felé, a hitleri rendszernek külpolitikai kudarcai pedig olyan súlyosak, amilyeneket a birodalom évtizedek óta nem szenvedett el. Csak az Anschluss segíthetne azon, hogy a német tömegek hangulata ne forduljon el végleg a hitlerizmustól. Ezért szeretné Hitler kormánya Mussolinét megnyerni céljainak. Ez a remény azonban napról-napra elhalványul.

Mussolini támogatja ugyan Hitleréket és kedvez ennek a rendszernek, szeretné is saját külpolitikai mérlegében pluszként beiktatni, azt azonban nem teheti, hogy Ausztriát például dobja oda Hitleréknek. Mert Ausztria minden nyugati és közép-európai hatalom, első sorban pedig Németország és Itália számára lid a Balkán felé, végző fokon pedig Kisázsia felé. Az olasz fasizmus pedig ezt a hidat saját hatalma és ellenőrzése alatt szeretné látni.

A német nemzeti szocializmus és a fasizmus között fennállhat bizonyos barátság. Am az olasz és a német gazdasági érdekek szöges ellentétben állnak egymással. A két gazdasági hatalom a dunai területen a Balkánt és Kisázsia felé a maga számára akarja lefoglalni piacnak és kizárólagossággal, nem pedig egymás között felosztva. Ennek a piacnak a megszerzése pedig Bécsen át történhetne. A két politikailag összebarátkozott állam imperializmusa tehát olyan hareban találkozik, amely nem is vezethet másra, mint arra, hogy egy szép napon a győző fél ott álljon diadalmasan a legyőzött fölött. Azután újabb konfliktusok várhatók a győző és Franciaország között, megint csak Ausztria miatt azért, hogy a Balkán felé vezető közvetlen ut maradjon valamelyikük birtokában.

Mussolini magához kérte Dollfusst Ríceionbe, hogy zárt ajtók mögött tárgyaljon vele, nem annyira Hitler, mint inkább Anglia és Franciaország ellen. A két állam ugyanis az, amely meg fogja kísérelni, hogy az osztrák-német konfliktust a Népszövetség fóruma elé hozza. Mussolini nem szeretné ezt a konfliktust a Népszövetség előtt látni. Neki az az érdeke, hogy a Hitler elleni harcot zavartalanul egyedül és közvetlenül küzdhesse végig. Kiderül ez abból a cikkből is, amely a ducehoz közelálló „Lavoro Fascista” című lapban jelent meg:

„Ma már beigazolt tény — írja az idézett ujság —, hogy diplomáciai demarsok rendszere hibás. Még nagyobb hiba lenne azonban, ha az osztrák-német konfliktust a Népszövetség fóruma elé hoznánk. A mai szituációt csak az tudná tisztázni, ha az osztrák függetlenségét elszántan megvédenék. Ezt be kell látnia azoknak is, akik a német forradalmat irányítják. Elvégre egy forradalomnak is megvan a maga határa és nem lehet kinyújtani a végletekig. Az egész világon egy ember van, aki a konfliktus megoldására alkalmas,

13746

Első kolozsvári fiúnevelő intézet

kifogástalan ellátással, gondos felügyelettel és tanárok által végzett korrepetálásal, jobb családok bármely középiskolájába járó gyermekeit felveszi.

Információval és prospektussal szívesen szolgál

Simion Ilesiu tanár Cluj, Str. Elisabeta No. 36.

ez az ember pedig: Benito Mussolini.

Benito Mussolini, aki az osztrák kancellárnak megígérte jóindulatú támogatását Riccionében, egyúttal ráparancsolt, hogy ne vigye a Németországgal való konfliktusát a Népszövetség elé. Azt akarja ezzel elérni, hogy a kicsiny hunai köztársaságot egy második Albániává, egy olasz dominionná tegye. És ha ez megtörténik, akkor azt fogják mondani a világ felé: „Íme, itt van a négyes paktum nagyszerű eredménye!”

Az eredmény? Esetleg sikerül a Dollfuss-Starhemberg kettősnek demokráciaellenes politikáját tovább fejleszteni és akkor Ausztria mégis csak diktatúrának, ezután a románok a zsákmányává válni. A Népszövetség tendenciájának ellenére történne ez. Minthogy azonban a Népszövetség hasonló konfliktusok esetén majdnem mindig esdőt mondott, senki sem fog esdálkodni azon, hogy ezáltal is nem áll majd hivatása magaslatán. Sokat nem lehet remélni attól, ha az osztrák német konfliktusát a genfi fórum elé kerülne. Sok beszéd fog esni, bizottságok fogják letárgyalni az ügyet és amíg a Népszövetség Ausztria mellett, vagy ellen határozna, akárcsak a kínai-japán konfliktus esetén, az ügy már régen a hatalmi politika szellemében nyerne elintézését.

Ha Ausztria ma demokratikus uralom alatt állana, akkor minden valószínűség szerint a függetlensége javára dőlne el a kérdés. De így nem sok kitalálás van az ügynek a demokrácia szellemében való elintézésére. Európa nemsokat törődik ügylétszékkel sem egy néppnek a sorsával, sem pedig azzal, hogy mi történik, ha Közép-Európának egy eddig megkímélt részére is bevonul a terrornak az ember-telenségnek, az üres demagógiának uralma. Európa tűrni fogja, hogy újabb tömegek is a fasizmus pokoli atmoszférájába kerüljenek, ahelyett, hogy a felvilágosodás szelleme legyen urrá a világon. De azért talán nincsen minden veszve. Meg lehet, hogy azok, akik a világ lelkiismeretét jelentik, mégis fel fogják rázni Európa közvéleményét és megálljt fognak kiáltani az ördögi törekvések elé. Lehet, hogy a Népszövetség az utolsó órákban eddigi hagyományos lanyhaságával és bürokráciájával szakítani fog és az osztrák probléma révén fogja megmutatni az utat, melyen Európának haladnia kell. Ez az út pedig semmiesetre sem lehet a német fasizmus útja.

Miben is áll az az állampolgársági-ügy

Az augusztus 31-én lejárt állampolgársági törvény százezernyi hazátlan helyzetét hagyta megoldatlanul

Egy jóhiszemű igazságügyminiszter egyetlen tollvonással megoldhatná a problémát. Hogyan intéződött el egy 15 éves haimatloss esete

Bucuresti-Bukarest, szeptember 4. Augusztus 31-én járt le a legutolsó állampolgársági törvény. A sorrendben a harmadik a békeszerződések megkötése óta. A törvény lejárt, ezzel azonban még korántsem nyertek megoldást, az állampolgársági kérdéssel kapcsolatban felmerült problémák. Legfeljebb az lehet mondani, hogy aki most is kimaradt a listákkal, az már örökre hazátlan marad; az ha akar, kérjen a Népszövetségtől Nansen utlevelet, vagy próbáljon valami honosságra szert tenni és ha egyiksem, másik sem sikerül nyugodjék bele megváltozhatatlan sorsába. Ha kibirta 15 esztendeig, ki fogja bírni ezentul is.

Egy speciális eset.

Ami például engem illet, éppen elég keserűséget nyeltem az állampolgárság miatt. Pedig igazán nem én voltam a hibás. A bürokrácia, a rosszhiszeműség és az antiszemitizmus volt nagyon kegyes hozzánk.

Mielőtt egyebre térnék át, elmondom a saját esetemet, előrebocsátva, hogy most már — hála egy okos és bájos igazságügyminisztérium tisztviselőinek, elérhettem én is leghőbb vágyamat, állampolgár vagyok.

Ha tudnák a sok hazátlanok, milyen fímon, megnyugtató érzés ez, még sokkal jobban, vágyakozóknak utána.

Ambar az én ügyemben is közbejött még valami, sőt, több minden közbejött, és akkor ásmét visszakerülök az én régi, jó társaságomba. Hisz 15 éve már úgy összeszoktunk mi hazátlanok. 1904-ben születtem H-en Hunyadme gyében, az apám és boldogult anyám Brádon, az anyám Szászvároson; mindannyian tehát Hunyad megye szép bércei között. 1918-ban, a nagy fordulat évében otthon voltunk. Tehát ránk is vonatkozott a trianoni békeszerződés, amely automatice megadta a román állampolgárságot az Erdély területén élőknek.

Multak az évek. 1923-ban elmentem én is Párisba tovább tanulni. Akkor volt, ha emlékeznek rá, az a nagy „Párisz láz”; természetesen szabályos román utlevéllel. Párisban, mint jó állampolgárhoz illik lejelentkeztem a román követségen és amikor eljött az ideje sor alá álltam és a katonai attasé alkalmasnak talált katonai szolgáltra.

A párizsi követség szerepe

1924-ben levelet kaptam: Édesapántól:

„Vigyázz fiam, mert itthon most irják össze az állampolgárokat. Én bejelentettelek téged is hiszen még kiskorú vagy, tehát az én listámra kellene felvegyenek, ám a jegyző nem akar beírni, mert külföldön tartózkodol, úgy, hogy ottan kell lejelentkezned... Vigyázz fiam, mert ez az ügy nagyon fontos, ne hanyagold el, ha kimaradsz a listából, sok kellemetlenség származik belőle...”

Le is jelentkeztem nyomban a követségen és a követség át is irt az illetékeseknek. Néhány hónap múlva meg is jött a válasz, hogy rendben van minden a listába felvettek. A követség erről francia levélben értesített.

Am a dolog nem volt ilyen egyszerű, amikor hazajöttem, hogy bevonuljak katonának, megérdeklődtem az illetékes hivatalnál kaphatok-e állampolgársági bizonyítványt és akkor kiderült, hogy a követséget tévesen informálták, mert én nem szerepelek az állampolgárok listájában.

A követség francia levélét és az utlevelet amellyel 1923-ban külföldre utaztam terjesztettem elő egy fellebbezéssel. A Semmitőlsemk valami formai hibát emelt a nagy fellebbezésem elintézéséig maradt.

Közvetlenül a kellemetlenségek katonáknál kérték az állampolgárságit, hogy tisztvizsgára mehessenek, nem

kaptam. Utlevelet kértem, hiányzott az állampolgársági. És még egy csomó ügyem volt, amely nem intéződött el, mert nem tudtam állampolgársági bizonyítványt felmutatni. Szükségem volt tehát az iratra és nem hagytam annyiba a dolgot. Egy volt kolozsvári liberális rendőrprefektus megígérte, hogy megszerzi nekem, ha leleplezem neki a chemaristák dolgait. Inkább a hazátlanságot választottam. Amikor a liberálisok helyett jöttek a chemaristák elmondottam a dolgot. Hát elintézték? Botrányt csaptam a primárián és erre az új jegyző, mert a régít aki nem akart annak idején felvenni, elesaptak analfabetizmus miatt — az új kijadott egy igazolványt, hogy nekem jár az állampolgárság és csupán a jegyzői hivatal hibájából maradtam ki a listából. Ezzel az igazolvánnyal azonban nem értem el semmit.

Kormánybuktató törvény

1928-ban új törvényt csináltak. Be nyújtottam a kérvényem. Közben a párizsi követség francia levele és az 1923 évi utlevelem elvesztek a bürokrácia labirintusában. A kérvényem most is ott fekszik az igazságügyminisztériumban.

Unian akart csinálni egy törvényt, közben megbukott. Voicu Nitescu is akart, az egész kormány megbukott. Hamangiu is akart, meghalt, Pop Valer is akart valami torz cuzista törvényt, a kormány megbukott. Végre Popovic csinált egy egyszakos törvényt, ami majdnem semmit sem oldott meg. Lehetőséget nyújtva azoknak, akik 1924-ben nem tartózkodtak lakóhelyükön, hogy most utólag kérjék felvételüket, 1933 augusztus 31-ig.

Megint kaptam egy levelet hazulról, úgy mint 1924-ben — „Fiam nézz utána állampolgársági ügyednek...”

A barna mentőangyal

Felmentem az igazságügyminisztériumba, hátha lehet valamit csinálni. És képzelmek utam ezuttal eredménytel járt. Itt közbeszúrom, hogy az évek során több képviselőismerősöm kértem, hogy próbálja meg elintézni az ügyemet. Ezek az intervenciók mindig azzal végződtek, hogy még egy és még egy akta hiányzik a kérvényemhez.

A hazátlanok sorsa ezuttal élm hozott egy rendkívül szép barna nőt, akit nem rég nevezhettek ki az állampolgársági osztályhoz, mert hiszen eddig nem láttam ott. Ez a hölgy leültetett, nagyon udvariasan beszélt, pedig nem is mondtam meg, hogy újságíró vagyok. Bekérte és azonnal behozták a dossziómat.

— Ön, látom, 1904-ben született — jegyezte meg, kezébe véve születési bizonyítványom — tehát kiskorú volt 1924-ben, amikor összeállították az állampolgársági listákat?

— Igen, válaszoltam.
— Édes apja állampolgár? — kérdezte.

Négy gyermekparalízises eset fordult elő egy hét alatt Kolozsváron

Cluj-Kolozsvár, szeptember 4. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári orvosi hivatalnak az utolsó héten négy gyermekparalízises megbetegedést jelentettek be. Az egy hét alatt fellépő négy megbetegedés úgy orvosi körökben, mint a szülők között nagy meglepetést keltett. A megbetegedések nem léptek ugyan fel járványszerűen, de a városnak egy bizonyos részén: a Széchenyi tértől szétágazó utcákban konstátálták a betegségeket, úgy

— Is...
— Tudja ezt...
— Ugy hiszen...
Valóban ott volt. Az igéző szemü mentőangyal rá nézett és nevetve mondta:

— Mióta veszszék az állampolgárságáért?
— 1924 óta — válaszoltam.

Az olvashatatlan aláírás intézkedik

— De hiszen Ön állampolgár. Önnek nem is kell új kérvényt benyújtania. Várjon csak egy pár percet mingyárt elintézem a maga ügyét. És elővett egy nyomtatványt, amelyet kitöltött és amely pontot tett az én 15 éves kálváriám után.

A kitöltött nyomtatvány így hangzik: „T. Polgármester ur H. Hivatkozva az Önök átiratára közöljük, hogy X. Y. kérvényező, aki B-ben lakik és 1904-ben H-ban született, kiskorú volt, amikor az állampolgársági listákat összeállították és miután édesapját annak idején felvették az állampolgárok közé, nevezett a törvény 57-ik szakasza értelmében édesapjával egyidejűleg román állampolgárnak tekintendő, még ha nem is lett beírva annak idején édesapja mellé. Nevezett bármikor igazolhatja román állampolgárságát születési bizonyítványával és édesapja állampolgársági bizonyítványával. Igazságügyminiszter helyett. Olvashatatlan aláírás.”

Ez történt 1933-ban a román fővárosban. Én nem hittem a füleimnek. A nő mosolygott. Kolumbusz tojása volt az egész.

Elintézetlen ügyek tízezrei

Végig néztem a polcokon. 50—60.000 dosszár simul türelmesen egymás mellé. És naponta újabb ezrek futnak be. Sz egyiknek ugyanaz a helyzet, mint nekem volt, de azért hazátlan marad, mert nem akad össze a szép feketeszemű tisztviselővel. A másiknak hiányzik az illetékességi, a harmadiknak a nem optálási, a negyediknek ha beszárbai, az ötödiknek bizonyítványa. Az egyik 920-ban véletlenül külföldön járt, a másik kérvényt nyújtott be a táblához és a tábla valami formai hiba miatt elutasította, a harmadiknak a férje nem kapta meg az állampolgárságot és közben elvált, a negyedik nem jelentkezett idejében, az ötödiknek nem tettett az orra, a hatodiknak a neve, a hetedik ellen valaki kontesztációt nyújtott be, a nyolcadiknak a nevét hibásan írták be a listába, a kilencediknek elveszték az aktáit, a tizediknek az ügyvédje halt meg és a tizenegyedik ő maga halt meg még mielőtt állampolgársági jogait élvezhette volna ezen a földön. Szerencsére a temetési engedéllyel nem kéri az állampolgárságit. Külföldben...

Nagyon komplikált ez a kérdés és 1933 augusztus 31-vel korántsem nyert befejezést. Egy jóhiszemű igazságügyminiszterre volna szükség, aki egyetlen tollvonással talajt adhatna százezernyi szerencsétlen haimatloss lába alá.

Hátszegi Ernő

Hog

Közzétették a am

Berlin, szeptember 4-én jelentették, mány és az érdeke megállapodás jött, lag, hogy a Palesztin dékózi németország magukkal vihessék, Courier”, amely kormányának, most, rendeletnek szövetg mi gazdasági minis, kelt zsidó körökkel sokról. A rendelet tus 29-ről van kelte áll. Az első fejezet szállítása Palesztin „Hogy a német zsidó átszállítását a sz

A német á

Az első számla, a ka fektethető le, a ciety Ltd. utján fog kezességi társulatnak az összegéből lesztinába szállítandó kivándorlóknak a be lenértékét a német arányában fogják befizetések sorrendjé nek ebben az ügy nyujt a Berlin, Frie alatt létesített „Pale zur Beratung deutse H.” nevű hivatal.

A rendeletnek má kezik az 50 ezer má sekről, amennyiben több akarnának kivá akban már most bizt vándorlásra.

A Bank of Tempri nál egy második szá az olyan zsidó népis állampolgárok száma vöben akarnak Pales remteni maguknak. kell azt, hogy a befiz részeit áruban kapják mikor az első számú szeg rendeletési célj

Ha valaki még ne szági lakását, de a alapján Palesztinába tartozik a devizarend a Reichsbanknak fel bank hajlandó hat h meghagyni ezt a kö esetén megfelelő aján hivatal meghosszabbí must. Ha ilyen német palesztinai ingatlanok je fordítani, akkor ez dig a palesztinai némg yásával. Nem paleszt cédokra ezeket a deviz fordítani.

Kivándor Azokba az országok esetén, melyekkel az zólag a jegybanknak ménye van (jelenleg Lettország, Bulgária, ország, Románia és T leg az illető ország fizetéseket teljesiten

Ha butoralt
3 előnye van
1. Minőségben elsőrendűt kap!
2. Otthona izléses lesz!
3. Kézpénzért nagyon olcsón és hitelbe is kedvező feltételek mellett vásárolható!

Széke U és Réti butorogár R. T.
Fárgu-Mures, Bucuresti, Brasov.

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE:
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Ismételtes ólesó pro
Biksz

A Berta lak
A Mária lak
A Mária lak

Hogyan viheti ki a német zsidó vagyonát Palesztinába?

Közzétették a birodalmi kormány és a zsidó testületek közötti megállapodás szövegét, amely szerint Németország Palesztinába szállítandó árukba fizeti ki a kivándorló zsidók vagyonát

Berlin, szeptember 4. Nehány nappal ezelőtt jelentették, hogy a német kormány és az érdeklét zsidó körök között megállapodás jött létre arra vonatkozólag, hogy a Palesztinába vándorolni szándékozó németországi zsidók vagyonukat magukkal vihessék. A „Berliner Börsen Courier”, amely félhivatalosa a hitler-kormánynak, most tette közzé annak a rendeletnek szövegét, amelyet a birodalmi gazdasági miniszter adott ki az érdeklét zsidó körökkel történt megállapodásokról. A rendelet száma 54. 1933. augusztus 28-án van kelteve és nyolc fejezetből áll. Az első fejezet címe: „A vagyonok átszállítása Palesztinába” és így kezdődik: „Hogy a német zsidók Palesztinába való átszállítását a szükséges összegek ki-

talása segítségével elősegítsük anélkül, hogy különösen igénybe vegyünk a Reichs bank devizakészletét és hogy egyúttal fokoztassuk a német kivitel Palesztina felé, az érdeklét zsidó körökkel a következő alapon állapodtunk meg:

Azok a kivándorlók, akik kimutathatják hivatalosan, hogy rendelkeznek a bevándorláshoz szükséges minimális ezer palesztinai fontsterlinget meghaladó összeg fölött, az ezer fontot, vagyis tízenöt ezer márkát túlhaladó összeget befizethetik a Reichsbanknak erre a célra nyitandó számláján egy Palesztinában felállítandó zsidó kezes társulat számára. (Addig, amíg ez a társulat megalakul, azt az Anglo Palestina Bank Ltd. helyettesíti.)

alkalmasak-e arra, hogy azokon áru szereztessék be. Ugyanezek a hivatalok ellen őrzik, vajjon a 15 ezer márka nem lép-e túl azt az összeget, amelyre az illetőnek üzemre megkezdéséhez és folytatásához szüksége van.

Havi kimutatások

A miniszter rendeletének további részében hivatkozik arra az 1933. április 3-án kiadott devizarendelejére, amelyben a devizahivataloktól hetenként kér jelentést a kivándorlók számára engedélyezett devizaátutalásokról. A miniszter ezeket a heti jelentéseket már csak szeptember elsejéig követeli. Ettől az időponttól kezdve havonta, legkésőbb minden hónap 5-én kéri az előző naptári hónap kimutatásait. Követeli, hogy a jelentésekben tüntessék fel azokat az átutalásokat, amelyekre adott engedélyt. Az összegeket márkákban kell feltüntetni. A rovatokba be kell írni továbbá a kivándorlási országok nevét, továbbá pontosan azt a készpénz-

A német áruk elhelyezése arányában teljesítik a kifizetéseket

Az első számla, amelyre 3 millió márka fektethető le, a Bank of Temple Society Ltd. utján fog átutaltatni a zsidó kezességi társulatnak. Ennek a számlának az összegéből fogják fizetni a Palesztinába szállítandó német árukat. A kivándorlóknak a befizetett összegek ellenértékét a német áruk elhelyezésének arányában fogják kifizetni és pedig a befizetések sorrendjében. A német zsidóknak ebben az ügyben felvilágosítást nyújt a Berlin, Friedrichstrasse 218 sz. alatt létesített „Palestina Treuhandstelle zur Beratung deutscher Juden G. m. B. H.” nevű hivatal.

A rendeletnek második szakasza rendelkezik az 50 ezer márkáig történő befizetéséről, amennyiben a befizetők csak később akarnának kivándorolni, de anyagi akban már most biztosítják magukat a kivándorlásra.

A Bank of Temple Society Limited-nél egy második számlát is fektetnek fel, az olyan zsidó népiséghez tartozó német állampolgárok számára, akik a közeljövőben akarnak Palesztinában otthon teremteni maguknak. Nekik is vállainok kell azt, hogy a befizetett összegnek egy részét áruban kapják és pedig akkor, amikor az első számú számlán történt összeg rendeltetési célját elérte.

Palesztinai ingatlan

Ha valaki még nem adta fel németországi lakását, de a befizetett összegek alapján Palesztinában fontokhoz jutott, tartozik a devizarendelet értelmében ezt a Reichsbanknak felajánlani. A Reichsbank hajlandó hat hónapig az illetőnek meghagyni ezt a követelését. Szükség esetén megfelelő ajánlására a Palesztinai hivatal meghosszabbíthatja ezt a terminust. Ha ilyen német állampolgár a pénzt palesztinai ingatlanok beszerzésére akarja fordítani, akkor ezt is elérheti és pedig a palesztinai német főkonzul jóváhagyásával. Nem palesztinai investációs célokra ezeket a devizákat nem szabad fordítani.

Kivándorlás más országokba

Azokba az országokba való kivándorlás esetén, melyekkel az árucesére vonatkozólag a jegybanknak elszámolási egyezménye van (jelenleg Dánia, Eszland, Lettország, Bulgária, Jugoszlávia, Görögország, Románia és Törökország), lehetőleg az illető ország valutájában kell a kifizetéseket teljesíteni. Az elszámolás,

illetőleg a más devizában való kifizetés kérdésének elintézése a két ország között fennálló devizamegállapodás értelmében történik. A Csehszlovákiába való kivándorlás esetén a Csehszlovák Nemzeti Bank speciális kontójára történhetnek csak a befizetések.

Az eljárási pénzek

A rendelet harmadik részében az ellátáshoz szükséges összegek transzferálásáról van szó. Az ilyen természetű kiutalásokat csak nagyon indokolt esetben engedélyeznek, főleg ha az illető kivándorlása német érdekekben történik. Abban az esetben, ha az illetőnek a külföldön is jövedelem áll a rendelkezésére, Németországból csak nagyon mérsékelt összeget vihet ki. Ha úgy határoznának, hogy a kivándorló Németországból havonta kapná az ellátáshoz szükséges pénzeket, abban az esetben ennek az ellátási összegnek a folyósítása legfeljebb hat hónapig történhetik. Azon túl már külön engedélyre van szükség.

Értékpapírokat a kivándorlók nem vihetnek magukkal, ezt a befizetési számlára veszik. Ha a német hatóságok a kivándorlást jóváhagyták és az érdekeltek már megtették deklarációjukat bankbetéteikről, jelzálogköveteléseikről, telkeikről, stb., úgy kell őket kezelni a devizatorvények szempontjából, mint külföldieket.

A vállalatok ismertetése

A miniszter rendeletének 6. pontjában következőket közli:

Ha a kivándorlók közül azok, akik a külföldön saját gyári vállalatokat akarnak létesíteni, vagy pedig német áruk elhelyezése számára fiókokat akarnak külföldön alapítani, minden esetben tartoznak ebből tervüket részletesen ismertetni az illetékes kereskedelmi és iparkamarával. Ez az ipari és kereskedelmi hatóság viszon tartozik kivizsgálni, vajjon a kivándorló alapítási, illetőleg fióklétesítési szándéka a német gazdasági érdekek vonalán fekszik vagy pedig ellenkező azzal.

Afelett, hogy vajjon a kivándorlók magukkal vihetik-e orvosi műszereiket, üzemij felszereléseiket, a kisebb iparosok szerszámaikat, mintáikat, az egyes devizahivatalok döntenek. Ugyancsak ők döntenek a készpénzkivétel felett is, amely nem haladhatja túl a 15 ezer márkát. Ezek a hivatalok ellenőrzik továbbá, vajjon a kivándorló visszamaradt vagyontárgyai al-

Az összes iskolák tankönyvei LEPAGE-nál Cluj

Minden vevő ajándékot kap. Ezenkívül ingyen sorsjegyet és további ajándékokra jogosító betétkönyvet. Menjen és kérjen! Minden Lepage-vevő jól jár!

összeget, melyet a kivándorlók magukkal visznek. Fel kell tüntetni azt az összeget, amit külföldi elszámolásra befizettek, az áruk és értékpapírok pontos jegyzékét, a visszamaradt követeléseket, stb. A rendelet az egyes tételek összegezését is követeli.

A bolgár király tárgyalásai után a francia-bolgár viszony javulását várják

A bolgár királyi-pár Londonba érkezett

London, szeptember 4. A bolgár királyi pár Párizsból jövet a londoni Victoria pályaudvarra érkezett, ahol a londoni bolgár követ és az angol király képviselőjében a főszertartásmester fogadta a bolgár királyi párt Londonba érkezésénél.

Kétségtelenek tartják, a bolgár király

tárgyalásai után a francia-bolgár viszony javulását. Ennek lehetőségét megadta a francia-olasz közeledés, amelyet viszont a négyhatalmi egyezmény tett lehetővé. Ugy tudják, hogy egy Bulgáriának nyújtandó kölcsön nem tartozik a lehetőségek közé. Egyelőre természetesen csak az előzetes eszmecsere folyik a kérdésről.

Egy bécsi repülőgép izgalmas kalandja a Duna vizén

Bécs, szeptember 4. Egy repülőgép, amelyet Gustaw Hauk vezetett, az osztrák főváros levegőterében motordefektet kapott. A pilóta két utitársa és saját maga életének megmentése érdekében siklórepülővel igyekezett a földet érni, de nem tudott csak a Duna-esatorna vizéig szállani s kénytelen volt a vízre eszerezni. Férfi utitársa a vízben kiugrott a gépből

és a partra uszott, de a gépen levő hűtőgyertya motorosnákos rendőrkötlet kimenteniök a félig már alámerült gépből. A pilóta, akinek manővrozása nagy lélekjelenetről tett tanbizonyosságot utolsó nap hagyta el gépét és akkor, amikor a rendőrök már nyomtatékosan követelték tőle a mentőősnakba szállást.

A transzfermoratórium nem vonatkozik a vasutra, postára és a telefonra

Nem akadhat meg a nemzetközi forgalom a transzfermoratórium miatt

Bucuresti-Bukarest, szeptember 4. (Az Uj Kelet tud.) Az ország gazdasági életében élénk feltűnést keltett a CFR vezérigazgatóságának a memoranduma, amelyet a vasutigazgatóság a Banca Nationalához és a kormányhoz intézett. Ebben a memorandumban a CFR azt kéri, hogy a vasutat vonják ki a transzfermoratórium rendelkezései alól.

A memorandum rávilágít arra, hogy abban az esetben, ha a CFR nem tud eleget tenni a külföldi vasutakkal szemben fennálló kötelezettségeknek, akkor ezek a vasutak retorzióval élnek, aminek következtében úgy az utas, mint az áruforgalomban fennakadás áll be.

Megemlékezett az Uj Kelet is arról, hogy a CFR-nek máris rengeteg kellemetlensége volt a külföldi vasutakkal az ért, mert nem tudta teljesíteni kötelezett ségeit. Egyszer már a lengyel vasutak be is szüntették a román áruk tovább szállítását. A mai nehéz exportviszonyok között kétszeresen felelősségteljes kitenni magunkat annak, hogy a külföldi vas

utak megtagadják áruink továbbszállítását.

Valószínűleg ez vezette a Banca Nationalát is erre az elhatározásra, melynek értelmében tudatták a CFR-rel, hogy a transzfermoratórium alól mentesítik a vasutakat, mely továbbra is devizákban tehet eleget a külföldel szembeni kötelezettségeinek. Okulva a CFR tapasztalatain, hasonló elbánást követelt magának a posta és a telefon is, amire vonatkozólag már megegyezést is hoztak létre a külföldi jegybankokkal. Ennek értelmében tehát nem kell tartani attól, hogy a transzfermoratórium következtében meg fog akadni a nemzetközi forgalom és az exportot kényelmesen le tudják bonyolítani.

— Gyorsvoant és társasautó karambolja Dijonban, Párizsból jelentik: Dijon közelében gyorsvonat elütött egy társasautót. Mind a nyolc utasa életét veszítette a katasztrófális összeütközésnél.

Isméltetlen leszállított feltűnően olcsó propaganda áruk aug. 25-től Bikszád gyógyfürdőben

A Berta lakban egy 1 ágyas szoba napi Lei 55, étkezéssel Lei 115
A Mária lakban egy 1 ágyas szoba napi Lei 45, étkezéssel Lei 105
A Móric lakban egy 1 ágyas szoba napi Lei 25, étkezéssel Lei 85

A Berta lakban 2 ágyas szoba napi L. 100
A Mária lakban 2 ágyas szoba napi L. 70
Az Anna lakban 2 ágyas szoba napi L. 60
A Móric lakban 2 ágyas szoba napi L. 50

SPORT

2:1-es vereséget szenvedett a bécsi Ausztria Milanóban Fellegvár - Haggibbor 1:0

Cluj-Kolozsvár, szeptember 4. Az Uj Kelet tud. Alig ezer főnyi érdeklődő jelenlétében tartották meg tegnap a kolozsvári alkerület első bajnoki mérkőzését a Fellegvár és Haggibbor csapatai. A mérkőzés, melyet a jóval szerelesebb Fellegvár 1:0 arányban nyert meg, gyenge futball eredményezett.

Egyéb sporteredmények:

Arad: Ripensia-AMTE 2:2 (1:1). A Ripensia gyenge szereplését Lakatos hiányának köszönheti. Ugyancsak sokban járult hozzá az eldöntetlen eredményhez az, hogy Kotormány betegen játszott a mérkőzést.

AAC-Olimpia 3:0 (3:0).

Unirea-Trieolur Soimii (Nagyszében) 3:0 (0:0).

A nemzeti bajnokság első mérkőzése eseményt érdeklődők előtt játszódott le. A mérkőzést a bukaresti csapat könnyen nyerte a győngén szereplő szebeniek fölött. Bíró: Klein (Braila).

Elhalasztották az Északi Liga közgyűlését.

A tegnapi kitzűzött közgyűlést szeptember 17-re halasztották, mert a tegnapi gyűlésre mindössze hét egyesület képviseltette magát.

Külföldi sporteredmények.

Milano, szeptember 4. A középeurópai kupa döntőjének első mérkőzésén a milánói Ambrosiana 2:1 (2:0) arányban győzött a bécsi Ausztria felett. A mérkőzést 20 ezer főnyi közönség nézte végig. Az olasz klubcsapat csatársora volt a többet támadó fél.

Torino, szeptember 4. A főiskolai világbajnoki versenyek futballmérkőzései során az olasz főiskolai válogatott 3:1 arányban győzött a német főiskolai válogatott ellen.

Budapest, szeptember 4. Futballeredmények az elsőosztályú Ligabajnokságban: Hungária-Attila 5:1 (2:1). Újpest-Phoenix 2:2 (1:0). Ferencváros-III. ker. 4:0 (1:0). Kispest-Somogy 3:0 (1:0). Debrecenben Boeska-Nemzeti 6:1 (3:1).

Berlin, szeptember 4. Lipcsében a német-dán Davis-cup selejtező mérkőzés 5:0 arányban német győzelemmel végződött.

A Haggibbor futball szakosztályának vezetője Krausz Márton (Krausz I.), az I. csapat játékosát sportszerűtlen és fegyelmezetlen magatartása miatt úgy a nyilvános mérkőzéseken, valamint a tréningeken való részvételtől 6 hónapra, azaz 1934. március 3-ig eltiltotta.

Egy komplett

ecetgyárberendezés

olcsó árban azonnal átadó. Cim: I. Issler Oradea, Str. Alexandri 46.

אתרוגים

ואנחנו אים ארץ ישראל אנגעלאנגט האבע אין דיעסיאהר פערזאגליך דיא אתרוגים בלי שים חשש מורכב כשרים אפי' להדרין מן המהדרין אויסגעוואלט. עבענו אים עם מיר געלונגען אין טריעסט דיא קופער אתרוגים אין פיינסטער קוואליטאט בעזונדערס ניטסיג צו מיינע קונדען אין דער אנגענעמען לאגע צו שטעלען

E. ROZENZWEIG, CLUJ C. Regele Ferdinand. 6.

KÖZGAZDASÁG

Magyarország felemeli a román fa beviteli kontingensét

Arad, szeptember 4. (Az Uj Kelet tud.) A magyar piacra már egyre erősebben jelentkeznek a fűrészelt faárubán való hiány. Szakkörök azt remélik, hogy a nemrég kötött magyar-osztrák szerződés után rövidesen enyhülés várható. A szerződés 5000 vagon osztrák fűrészelt fa bevitelét engedi meg. Ebből az osztrák kontingensből 3000 vagon már kiosztásra került a magyar importőrök között.

Most dől el, hogy helyes-e Amerika gazdaságpolitikája

Párizs, szeptember 4. Gazdasági és pénzügyi körökben felvetik a kérdést, hogy az amerikai megélénkült termelés, amelyet erős árukiárat követ nyomon, nem fogja-e a közeljövőben — amikor az új termékek a piacokra kerülnek — az árat erősen mérsékelni. Nemsokára elől, helyes-e az új amerikai gazdasági politika. Ha Amerika komoly válságba kerülne most árukiáratát révén, ezt Európa is nagyon meg fogja színyleni. Másfelől számolni kell az Anglia és Amerika közötti éles versengéssel is, mert Anglia exportját erősen veszélyezteti Amerika, ha az árucserénél használt értékmértőt, a dollárt arannyal szemben még mélyebbre igyekszik leértékelni. Az amerikai gazdasági lapok azt bant-

govatják, hogy a londoni buzakonferencia határozataival, ha azok életbe lépnek, még nem történt meg minden az agrár-problémák megoldása felé. További lépés szükséges itt és pedig az agrárállamok általános nagy offenzívája az ipari államok magas gabonavámjai ellen. Ez kikényszeríteni ipari protekcionizmusok korlátozását is. Ezzel az agrárkrízis kétségelennül nagyot enyhülne s végül el-tűnnék — írják az amerikai sajtóorgánumok.

Londoni hivatalos körök a jelek szerint szívesen látják azt a tényt, hogy a dollár árfolyamcsökkenése a font is lépést tart. A nemzetközi piac bizonytalanságot mutat a két angol-szász valuta megítélés tekintetében.

Az Állami Osztályosjáték afférja egy regáti biztosító intézettel

A Vulturul osztályosjátékszerű biztosítási kötvényei a bíróság előtt

Bucuresti-Bukarest, szeptember 4. Az Uj Kelet tud. Az állami osztályosjáték igazgatósága és a Vulturul biztosító társaság között igen érdekes jogügyi ellentét merült fel, mely élelken foglalkoztatja Bukarest közgazdasági köréit. A Vulturul élve a törvényadta jogával, mely a biztosítónak megengedi hogy szövetkezeti formában nagy érdekes csoportokat vonjon maga köré és széles rétegekben terjeszkedjék, igen érekenyen érintette az állami osztályosjáték érdekeit.

A biztosító társaság, amely a Banca Centrala Cooperativelor szövetkezeti központjával érdekközösségben működik elhatározta, hogy nagyszabású népbiztosítási akciót bonyolít le. A népbiztosítási akciót különböző prémiumok kiosztásával kapcsol egybe.

Az állami osztályosjáték igazgatósága megnesztele ezt a tervet. Az osztályosjáték igazgatósága érdekeit lát-

ja megsértve abban, hogy a Vulturul sorsjátékszerű alapon tervezte a prémiumok kiosztását. Ezért a Loteria megtámadta a Vulturul tervét az illetékes bíróságok előtt.

Az érdekes bonyodalomnak kimenetelére azonban közel sem kétségtelen. Könynyen meglehet, hogy a bíróság nem találja az osztályosjátékkal egyenlő manővernek a Vulturul huzással történő prémiumkiosztását. Ezzel szemben a Vulturul sem lehet biztos abban, hogy a huzásra feljogosító népbiztosítási kötvények nem fogják-e sorsjátékszerű benyomást kelteni a bíróságban.

Valószínűleg ez az oka, hogy a szemben álló felek tárgyalásokba bocsátkoztak egymással, hogy közös platformot létesítsenek. Beavatottak szerint, hogy ha ez a megegyezés létrejön, akkor a Vulturul Erdélyben is kiépíti organizációját.

1756

angol, francia, dán, holland, amerikai, német, olasz, osztrák, japán, svéd, orosz stb. pályázó közül az egyetlen magyar: Körmeny Ferenc nyerte meg a három legnagyobb angol és amerikai könyvkiadó cég által 1932-ben kiírt nemzetközi regény pályázat 1000 angol fontos (650.000 lej) első díját

A budapesti kaland

című nagy regényével. „A budapesti kaland”-ot eddig Románia olvasóközönségének nagyrésze nem vásárolta meg, mert 180 lejbe került. Május 25-én jelent meg az új olcsó kiadás. Az 500 oldalas könyv jó kiállításban, kemény fedőlappal csak

44 lej

lesz. Miután a könyv csak korlátozott példányszámban jelent meg, tanácsos, ha olvasóink és előfizetőink előjegyeztetik a könyvet az Uj Kelet kiadóhivatalában Kolozsvár, Str. Baron L. Pop (Brassaj u.) 10. Vidékiek s portóval, együtt 64 lej küldjenek be címünkre s a könyvet bérmentve azonnal elküldjük.

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

Kimagasló gyógyszer az olyan zavarok ellen, amelyeket a hűgysav ideje elő a szervezetben — az Urodonal. A tudomány és a professzorok ma általában elismerik ennek a gyógyszernek a szenvedő emberiség érdekében elért eredményeit. Urodonal a reuma, csusz, köszvény, ischiás, érlemeszesedés, migrain, elhízás, gonorrhoea, hólyaghurut, prostata és vese bántalmak ellen kitűnően bevált.

A kamarai választások igazolványainak kiváltása. A nagykereskedők csoportjába tartozó választók (I kategória) tudomására hozza a kamara elnöksége, hogy a szeptember hó 10-re kitzűzött választásra a választói igazolványok, valamint a választói igazolvány másolatok kiosztása naponként 9-13 óra között a Kamara irodájában történik I. emelet 5. szoba. Az igazolványokat csak a választások előtt 24 órával lehet legkésőbb kiváltani, s azokat kizárólag személyesen, az igazolt választó kezeihez adjuk ki. Kérés minták az igazolvány másolatok kiadásához a Kamara irodájában kaphatók. A többi kategóriákban nem lesz választás.

A szabómunkások szakszervezete szerdán este 7 órakor az Apur-ucca 7. szám alatt gyűlést tart. A rendkívül fontos tárgysorozatra való tekintettel a vezetőség nyomtatékosan kéri a tagokat, hogy kivétel nélkül jelenjenek meg a gyűlésen.

A kolozsvári Barisszia kirándulása Tordára. Jól sikerült kirándulást rendezett a kolozsvári Aviva-Barisszia. Szombat éjjel egy huszas csoport indult autóbusszal Tordára, hol az ottani Barisszia által rendezett ünnepélyen vettek részt. A kolozsvári Barisszia-újság érkezése után a tordai Barisszia helyiségében kezdetét vette a műsor, mely igen szépen folyt le. Különösen tetszett a Hirsch Erzsébet által előadott „A Messias heroldja” című Gyszkalaj vers. Sok tapsot arattak a tordai Bironok, kik a „Táborít” című életképet adták elő nagy sikerrel. A jól sikerült estélyt Danzig Hüll előadása zárta be. Program után, kezdetét vette a tánc, mely a késő éjjelutáni órákban ért véget.

Helyesbítés. A Keren Kajemeth Leisrael-nek I. évi szept. 3. számában megjelent nyilvános nyugtázasában sajtóhiba csuszott be, amit készséggel helyesbítünk, amennyiben a július havi palesztinai kirándulók közül Feldinger Rózi, Kovács Berta, Léb József, Kertész Irina, Grünwald B., Ács Jenő, Sámson Mendel, Böhm, Stern László, Markovics J., Antal Imre, Farkas Adolf, Mayer Z., Ausländer H., Ausländer Aron, Wertberger Blanka, Friedler, Fülöp Hermann, Harnik Gyula, Farkas Jenő, Lób Stefania, Diétel Ernő, Noé Izidor, Heller Eisig, Löwy Nicolae, Mandel Jenő, Ehrental Simon, Hirsch Hermann, Stern Sándor, Farkas László, Adler Hanna, Stern Samu, Schwartz Gyula, Sajovics Dávid, Vogel Jakab, Katz Klára, Redlich I., Benyovits Sándor, Mózes Antal, Násádean, Moskovics Avram, Rosenfeld Henrich, Ganz Manó, Deutsch Rozalia, Weiss Alexandru, Albert Neumann, Ausländer Lajos, Rosenfeld Salamón, Fischer Albert, Schwartz Ileana, Izsák Margareta, Czodik Károly, Reich László és neje, Balogh Veronika, Ausch Ilona, Rosenberger Mór, Mózes N., dr. Gross Endre, Herskovics Manó, Zéger E., Fridrich Elisabeta, Goldstein, Rosenzweig E., Kohn Jenő, Ignác Margit, Erdélyi J., Junger S., Klein A., dr. Tischler, Zeiger Dezső nem 50, hanem egyenként 100 lej adományoztak.

Nem sikerültek a sörgyáraknak Amerikába vett reményeségei. Prágából jelentik: A csehszlovákiai sörgyárak azon reményei, hogy sikerüljön fog nagymennyiségű sört exportálni Amerikába, nem váltak be. Átmenetileg jó volt a kivitel júniusban, de júliusban már újra ennek harmadára csökkent le.

Csapatelölások Tiroiban. Bécsből jelentik: Tiroiban csapatelölások vannak folyamatban. Néhány csapatot elkerül a határvidékről s helyükbe alszusztriai csapatok vezényeltettek ki a tiroli garnizonokba.

Vég

Hosszas tárgya

Mé

Prága, szeptember volt kitzűze a prágai szusz utolsó ülése. Tegnap délután Leó kutivé és az elnöksé bizottságokban is listáját és addig a estig az állandó biznül el kell készíteni a listáját és addig a gok is befejezik munkáit az Uj Kelet, az Szokolowhoz fordult javaslatát az exekutív vonatkozólag. Szokolta az összes pártok és hogy meghallgassa v

A kongres

Az Arlosoroff-ügy zati javaslat körüli hatólag enyhült a fe között és a további nyugdtabb atmoszfia. A szombat éjszakai nembaum előterjeszté mann kiegészítésével rozati javaslatot fogszus a Zsidó Nemzet

I. A kongresszus cionista pártokat és legfőbb feladatuknak megválasztást való szus kijelenti, hogy re való pénzügyi téslen más gyűjtésnél. Hajesszódott. Az összeportoktól elvárja a t valamint a Keren I. listikus gyűjtési esz lását. 2. A kongresszus cionistákat, gon

az összes országok dök segélyezésére lónakcióknál, a gyű és a Palesztinára legalább egy harma földvásárlásra. Az összes cionistáknal

A Je

Prága, szeptember 4. második plenáris ülése a Jewish Agency elnö szédet, melyben vázol kat, melyek hátráltatt wish Agencyhez fűzőt sülését és hangsúlyo remcionisták további ontosságát. Ezután B tartotta meg nagyszab rátumát, majd dr. W Jewish Agency exekut nista tagja referált Pa tejlődéséről.

Pale

fejlő — 1930-ban — mondótezer, 1931-ben mindőber vándorolt be az o kon kívül. 1933 első fe beleértve 20.000 zsidó közül igen sok kapital rikából és Európából megmaradt vagyonukal an és kis tőkével ren lők is elhelyezkedtek, 1925-ben, amikor a bev mada az építkezésekbe hanem a legtöbbben a n nél találtak elhelyezke óriási előnye, hogy ez manens jeleggel bir.

„Garmid” fűzőszaló

(Str. Neculcea-Korniss tulajdonosa értesíti ke közönséget, hogy n érkezett.

Végetért a Jewish Agency Councilja

Hosszas tárgyalások után megállapodás jött létre a cionisták és nemcionisták között a Jewish Agency összetételének kérdésében

Még mindig nincs elnöke a Cionista Világszervezetnek

Prága, szeptember 4. Ma éjszakára volt kitűzve a prágai cionista kongresszus utolsó ülése. Tegnap még szakadatlanul folytak a tárgyalások az új exekutívé és az elnökség kérdésében. A bizottságokban is lázas munka volt. Péntek délután Leó Motzkin azzal zárta be a plénum ülést, hogy vasárnap estig az állandó bizottságnak feltétlenül el kell készítenie az új exekutívé listáját és addig a különböző bizottságok is befejezik munkáikat. Mint megírta az Új Kelet, az állandó bizottság Szokolowhoz fordult, hogy tegye meg javaslatát az exekutívé összetételére vonatkozólag. Szokolow vasárnap fogadta az összes pártok és frakciók vezetőit, hogy meghallgassa véleményüket az új

exekutívé kérdésében. Az elnök és a pártvezérek közötti tárgyalások célja egy koalíciós exekutívé alakítása a revizionisták mellőzésével. Szokolow már az általános vita zárószavában is azt a benyomást keltette, hogy az exekutívé élén akar maradni és távolról sincs szándékában visszavonulni. Ebben a pillanatban minden valószínűség a mellett szól, hogy a kongresszus újra Szokolowot fogja megválasztani a Világszervezet elnökévé, miután Weizmann olyan feltételeket szabott meg, melyeket nem tudtak teljesíteni a pártok. Már a munkáspárt és a klacionisták a csoportja is végleg lemondott arról, hogy Weizmann visszahozzák a mozgalom élére.

veszély, hogy nem megfelelő elemek jutnak ki Palesztinába, de mi minden erőnkkel azon vagyunk, hogy egy németországi, mint a más országokból való kivándorlás fizikailag, lelkiileg és szellemileg felkészült elemeket hozzon Palesztinába. A tapasztalatok azt mutatják, hogy hosszú ideig még csak ez a bevándorló típus jelent nyereséget az országra.

Az exekutívé kérdése

Ezután Leo Hermann tartotta meg referátumát a Keren Hajezód munkájáról és feladatairól, majd kezdetét vette az általános vita, mely egy teljes napig tartott. Hosszas tárgyalásokat vett igénybe a Jewish Agency összetételének kérdése, miután a cionista pártok egyhangulag a nemcionisták részvételének redukálását, illetve a fifty-fifty alap feladását követelték. A nemcionisták előbb ama kívánságuknak adtak kifejezést, hogy ezt a kérdést a cionistákkal barátságos tárgyalások után intézzék el és a kongresszus ne hozzon ultimátumszerű határozatot ebben az ügyben. A megindult tárgyalások folyamán azonban kijelentették, hogy nem járulhatnak hozzá a fifty-fifty alap teljes feladásához, mert ez a kibővített Jewish Agency végét jelenteni. Bizottságot küldtek ki a kérdés tárgyalására, amelyben öt cionista és öt nemcionista vett részt. A nemcionisták kijelentették, hogy csak abban esetben tárgyalhatnának erről a kérdéssel, ha idejében kézhez

ISKOLÁKI

Minden könyv, iskolaszer, iskolai és fali térképek LEPAGE-nál Cluj-Kolozsvár. Gyors szállítás, olcsó árak. Postán utánvétellel. Kérjen jegyzéket.

kapták volna a cionisták erre vonatkozó javaslatát, így azonban mandátumuk a régi megállapodáshoz köti őket.

Már-már úgy állott a helyzet, hogy szakadás áll be a Jewish Agencyben a cionisták és nemcionisták között, végül azonban mégis sikerült megállapodásra jutnia a kiküldött bizottságnak.

A megállapodás továbbra is fenntartja a fifty-fifty alapot.

Szerint az exekutívében továbbra is egyenlő lesz a cionista és nemcionista tagok száma. Miután a kongresszus még nem választotta meg a cionista exekutívét, a council egyelőre csak három nemcionistát delegál az exekutívébe, Hexter professzor, dr. Bergson és dr. Werner Senator személyében, míg az egész exekutívé végleges megválasztását a kongresszus választás alapján a fifty-fifty alapnak megfelelően a nemcionista tagok kiegészítésével, a Jewish Agency szeptem 5-én összeülő Adminisztratív Committeeje fogja megerősíteni. Ezután megválasztották a council elnökét d'Avigdor Goldsmid személyében. Társelnök: Morris Rothenberg, alelnökök: Speyer professzor és Robert Szold lettek. Az Adminisztratív Committee elnöke valószínűleg Neville Lasky lesz.

Ezután Leo Motzkin emelkedett szólamra a council lelkes tapsa között. Megindokolta a cionisták elégedetlenségét a nemcionistákkal szemben, majd ama reményének adott kifejezést, hogy a legközelebbi council az egész zsidó nép igazi képviselője lesz. Dr. Popper (Csehszlovákia) felszólalása után Speyer professzor lendületes beszédével, emelkedett hangulatban ért véget a Jewish Agency III. councilja.

A kongresszus rezolúciója a Zsidó Nemzeti Alap ügyében

Az Arlosoroff-ügyben hozott határozati javaslat körüli viharok után, látványosan enyhült a feszültség a pártok között és a további tárgyalások már nyugtább atmoszférába indultak meg. A szombat éjszakai gyűlésen dr. Tenenbaum előterjesztésére és Leó Hermann kiegészítésével a következő határozati javaslatot fogadta el a kongresszus a Zsidó Nemzeti Alap ügyében:

1. A kongresszus felhívja az összes cionista pártokat és csoportokat, hogy legfőbb feladatuknak tekintsék a föld megváltásáért való munkát. A kongresszus kijelenti, hogy a Keren Kajemeth-re való pénzügyi átvitel, előbbre való minden más gyűjtésnél, kivéve a Keren Hajezódot. Az összes pártoktól és csoportoktól elvárja a tradicionális akciók valamint a Keren Kajemeth monopolsztikus gyűjtési eszközeinek respektálását. 2. A kongresszus felhívja az összes cionistákat, gondoskodjanak arról, hogy

az összes országokban a német zsidók segélyezésére lefolytatandó külnakciónál, a gyűjtött összegeknek és a Palesztinára szánt pénzeknek legalább egy harmada a palesztinai földvásárlásra fordíttassék.

Az összes cionistáknak elsőrendű köteles

A Jewish Agency tanácskozásai

Prága, szeptember 4. A Jewish Agency második plenáris ülésén Nahum Szokolov a Jewish Agency elnöke tartott nagy beszédet, melyben változta azokat az okokat, melyek hátráltatták a kibővített Jewish Agencyhez fűzött remények beteljesülését és hangsúlyozta a cionisták és nemcionisták további együttműködésének fontosságát. Ezután Brodetsky professzor tartotta meg nagyszabású politikai referátumát, majd dr. Werner Senator, a Jewish Agency exekutívéjének nemcionista tagja referált Palesztina gazdasági fejlődéséről.

Palesztina gazdasági fejlődése

— 1930-ban — mondotta dr. Senator — ötezer, 1931-ben mindössze négyezer ember vándorolt be az országba a turistákon kívül. 1933 első felében a turistákat beleértve 20.000 zsidó vándorolt be. Ezek közül igen sok kapitalista van, kik Amerikából és Európából kivitték magukkal megmaradt vagyonukat is. A vagyontalan és kis tőkével rendelkező bevándorlók is elhelyezkedtek, de nem úgy, mint 1925-ben, amikor a bevándorlók egy harmada az építkezésekben talált munkát, hanem a legtöbben a narancsültetvényeknél találtak elhelyezkedést, aminek az az óriási előnye, hogy ez a munkaág permanens jeleggel bír. A középosztály-ele-

mek bevándorlása feltétlenül áldást hozhat az országra, ha ezek valamelyes tökély fölött rendelkeznek, ha nem lépnek fel magas életigényekkel és különösen akkor, ha szakképzett kézművesekről van szó. Ami az országot további fejlődését illeti, meg kell állapítani, hogy Palesztina gazdasági és politikai helyzete igen kedvező. Nagy lehetőségek vannak ebben az országban a bevándorló zsidók számára. Ha megvizsgáljuk Palesztina térképét, látni fogjuk, hogy az ország legfontosabb pontjai, Haifa Bay, a Holt-tenger, a Jordán völgye és a tengerparti zónák, vagy teljes mértékben vagy nagy részükben a mi kezünkben vannak. Ha kiépítjük és megerősítjük ezeket a pozíciókat, úgy óriási lehetőségeket tudunk teremteni a zsidó bevándorlás számára.

A németországi zsidók és Palesztina

Németországi tapasztalatairól a következőket mondotta dr. Senator:

— Az elmúlt félszázad folyamán hat ezer ember vándorolt be Palesztinába Németországból. Ez a szám az év végéig 10-12 ezer lesz. Hogy fogalmat nyerjenek arról, mily nagy jelentőséggel bír ez a bevándorlás a német zsidók számára úgy Palesztinában, mint Németországban, két számot fogok megemlíteni. Egy évvel ezelőtt kétezer német, illetve németül beszélő zsidó vándorolt be Palesztinába, ami azt jelenti, hogy ebben az évben hat szorosára emelkedik ez a szám. Másrészt a tengerentúli országokba vándorolt német zsidók száma legfeljebb ötszázra tehető. Nem beszélék az európai országokba vándoroltak számáról, de ez a két szám elég pregnánsan illusztrálja, mit jelent és mit jelenthet Palesztina a német zsidók számára. Fennáll ugyan az a

Nagyszabású Hitler-ellenes tüntetést rendeztek vasárnap Szófiában

Szófia, szeptember 4. Tegnap délután a bulgár fővárosban nagyszabású hitler-ellenes tüntetés volt. A tüntetők a német követés előtt csoportosultak és a hitlerista rezsim ellen tiltakoztak. A kiszállott rendőrség hiába akarta békésen feloszlatni a tömeget, összeütközés

történt, melynek során a rendőrök sortűzetet adtak a levegőbe.

A tömeg ezután szétoszlott, tizenöt tüntetőt a rendőrség őrizetbe vett. Szófiában a vasárnap délutáni események nagy izgalmat keltek.

Az emigránsok Barna Könyve Göringet vádolja a Reichstag felgyújtásával

Egy londoni lap szerint Hitler speciális különítményei elárassztják a Németországgal szomszédos összes országokat

London, szeptember 4. Tegnap került ki az uccára a németországi emigránsok nagy érdeklődéssel várt Barna könyve. A Barna Könyvet Einstein elnöklete alatt egy nemzetközi bizottság szerkesztette, elsősorban az emigráció legpregnansabb egyéniségei. A Könyv pozitív adatokat igyekszik felsorakoztatni annak bizonyítására, hogy a Reichstag palotáját Göring gyújtotta fel. Adatokat sorakoztat fel a Barna Könyv arról is, hogy Göring morfinista, felesége pedig epilepsiában szenved és leközlí azokat a dokumentumokat, amelyekből kiderül, hogy Göringet 1925 év őszén a landbroi elmeógyógyintézetben kezelték.

A Barna Könyv a továbbiakban kimutatást közöl a nemzeti forradalom atrocitásairól és 500 olyan személynek a nevét és pontos adatait közli, akik a nemzeti szocialista forradalomban életüket vesztették. Felsorakoztat a Barna Könyv olyan 300 nemzeti szocialistát, akik politikai gyilkosságot követtek el.

A Barna Könyv publikálása nagy szenzációt keltett Angliában és a Star című londoni lap a könyv megjelenésével kapcsolatban újabb leleplezéseket tesz közzé, amely szerint a barna terror tullendűlt a birodalom határain és átterjedt az összes szomszédos országokra: Franciaországra, Dániára, Svájcra, Ausztriára, Lengyelor-

szágra és Csehszlovákiára, amely országokban mindenütt tickos hitlerista szervezetek működnek a berlini központ közvetlen parancsnoksága alatt és egyetlen berlini intés elegendő a szélsőséges terror cselekedetek elkövetésére. A londoni lap arról ír, hogy a Németországgal szomszédos államok meg kell szervezkedjenek az erőszak apostolai szembeni védelemre, ha nem akarják azt, hogy egész Közép-Európa rövidesen lángba boruljon.

London, szeptember 4. Az angol sajtó kommentálja a nürnbergi pártkongresszus eseményeit. A lapok kiemelik az elhangzott nyilatkozatok közül különösen azt a kijelentést, hogy a nemzeti szocialisták nem törekednek háborús babérok után. Ez a kijelentés feltűnést keltett Angliában. A sajtó egyébként megállapítja, hogy a horogkeresztesek nem sokat adtak fel szélsőséges elveikből.

A párizsi Journal esodálkozásait fejezi ki afölött, hogy Hitler nem foglalkozott a német-osztrák viszállyal. Pedig a birodalmi kancellártól Európa megnyugtató kijelentéseket várt volna.

Szedernényi Anna: Felszabadultak. A kitűnő író nő a ma asszonyának és vergődő korunknak legizgalmasabb problémáit tárgyalja regényében. Ára csak 32 lej. Kapható az Új Kelet könyvosztályában.

„Garmid“ fűző- és függöny-szalón

(Str. Neculcea-Korniss 2., Renner-palota) tulajdonosa értesíti kedves vevőit és a t. közönséget, hogy nyaralásából hazatérkezett.

a legjobb védő fertőző betegségek ellen

olyan zavarok sav idéz elő a onal. A tudoma általában el rnek a szenvedő ért eredményeit. köszvény, ischiin, elhízás, goprostata és vese bevált.

igazolványai-teskedők csoport (kategória) tudom-elnöksége, hogy kitűzött választványok, valamint másolatok kioszközött a Kama-emelet 5. szobákis a választálegkésőbb kiválmegyelesen, azadjuk ki. Kérésolatok kiadásákapthatók. Alesz választás.

szaksszervezete Apor-ucca 7. A rendkívül tekintettel a éri a tagokat. jenek meg a

kirándulása rándulást ren-iva-Barisszia. csoport indult ol az otani t ünnepélyen Barisszjannai Barisszia tette a műsor. e. Különösen et által elő" című Gysz-attak a tordai z" című élet-errel. A jölsi-él előadás kezdetét vet-élutánj órák-

en Kajemeth 3. számában zásában sajtó-éséggel helyes-és havi palesz-inger Rózi, Kertész Irina, amson Mendel, wies J., Antal Z., Ausländer erger Blanka, Harnik Gyula, Dietel Ernő, Löwy Nicolae, mon, Hirsch Farkas Lázár, Schwartz, Jakab, Katz Sándor, Mórovics Avram, anó, Deutsch Albert Neusenfeld Sala-eroly Beana, éroly, Reich onika, Ausch ózes N., dr. anó, Zéger E., P. Rosenzweig rit, Erdélyi dr. Tischler, m egyenként

sörgyáraknak zeí, Prágából gyárak azon gy nagymeny-erikába, nem olt a kivitel újra ennek

n. Bécsből) ások vannak ttest elkerül alsóausztriai tiroli garni-

Közeledés Románia és a külföldi hitelezők között

Madgearu feltűnéséig engedékeny nyilatkozata

Bucuresti-Bukrest, szeptember 4. A transzfermatorium kérdése különösképpen belpolitikai körökben egyre nagyobb port vert fel. A fővárosból kapott hivatalos jelentések azt látszanak igazolni, hogy a kormány idejét ezidőszerezt kizárólag a párizsi tárgyalások problémájának megvitatására foglalja le. Mint emlékeztet, a párizsi hitelezői tárgyalásra készül a román delegáció néhány nappal ezelőtt értesítették, hogy felesleges utra kelnie, mert a francia hitelezők megbizottak nem hajlandók velünk a tárgyalások fonatát felvenni. Tartózkodó magatartásukat az az magyarázták, hogy addig, amíg Romániában transzfermatorium van, addig teljesen illuzórikus volna bármilyen megállapodás is a hitelezők és Románia között, miután utóbbi amúgy sem vette tekintetbe a hitelezők véleményét, amikor a transzfermatoriumot életbeléptette.

Két nappal ezelőtt még az volt a helyzet, hogy a román kormány ennek ellenére is Párizsba küldi a tárgyalásokra kijelölt négyes bizottságot, melynek tagjai voltak Ghelmegeanu pénzügyi államtitkár, Tituc tanár, pénzügyi szakértő, Stanescu monopól-vezérigazgató és Andele pénzügyi vezérfelügyelő. A román kormány ugyan is az álláspontja, hogy a hitelezők előtt igazolni kell, miszerint Románia hajlandó a tárgyalásokra és azok elmaradása miatt nem vállal felelősséget a következményekért. Tudomásunk szerint ugyanis a román kormány ezen a szeptember 5-i értekezleten akarta bejelenteni a transzfermatoriumnak a jövő év március végéig való meghosszabbításának szükségességét. Összegszerűen 1850 millió lejről van szó, ennyit tesznek ki ezen idő alatt a román állam külföldi adósságainak esedékes kamatai. Ennek az összegnek ideiglenes megtakarításával remélte volna a kormány az állam költségvetésének egyen súlyát helyre hozni. A párizsi utat olyképpen tervezik, hogy az esetleges tárgyalásokat megelőzően Ghelmegeanunak Gasteinbe küldik Titulescu informálására, aki azután intervenciót kísérelne meg a párizsi hitelezőkkel arra vonatkozólag, hogy azok a tárgyalásokat mégis megtartsák. Ghelmegeanunak Titulescut elsősorban is informálni kellett volna, nemcsak arról, hogy a hitelezők vonakodnak Romániával tárgyalni, hanem arról is, hogy nem Románian múlott, hogy a transzfermatorium életbeléptetését nem tudták előzetesen megbeszélni a hitelezőkkel. A szeptember 5-i értekezletnek ugyan is még augusztus közepén kellett volna lezajlani, tehát közvetlenül a moratórium életbeléptetésének szükségessége előtt, azonban akkor a hitelezők maguk kérték a tárgyalás elhalasztását s így Románia önhibáján kívül jutott abba a helyzetbe, hogy szorult fizetési helyzetében kénytelen volt a hitelezők eleményének meghallgatása nélkül, egyedül dönteni a súlyos kérdésben.

A tegnapi nap folyamán egyébként Madgearu kijelentette, hogy a hitelezők tartózkodó álláspontját nem tartja megokoltnak, miután a szeptemberi esedékeseket azok már jókorán kézhez kapták, most következzenek az októberi részletek és egyelőre semmi sem áll útjában annak, hogy a hitelezőkkel meg lehessen állapodni arra nézve, hogy október elsején fizessenek nekik.

Madgearunak ez a kijelentése igen

„SIGI” Prezervatív megbízható, kapható gyógyszerárban és drogueriarban.

MERA et COMP. AUTOBUSZAI

nagyjelentőségű, az eredeti álláspont feladásával egyértelmű s közeledést biztosít a hitelezői felfogáshoz. Ha Madgearu továbbra is kitart ezen új állásfoglalása mellett, úgy igen könnyen lehetséges,

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Ismét Kolozsvárra jönnek a János vitéz marosvásárhelyi gyermek-szereplői. Néhány héttel ezelőtt a marosvásárhelyi gyermekművészek előadták Kolozsváron a János vitéz. A százhusz tagból álló remek gyermektársulat, mint ismeretes, hatalmas sikert aratott. Ezért elhatározták, hogy az előadás megismétlik. Szeptember 9-én, szombaton és 10-én, vasárnap délután és este játsszák a remek daljátékot. Ilyen módon alkalmuk lesz azoknak is megnézni az előadást, akik eddig nem tehettek meg. Olcsó helyárak.

ROYAL-MOZGÓ MŰSORA

Ma, kedden 3, 5, 7, 9 órák:
Az aszfaltbetyár. Ragyogó operett-száger. Willy Fritsch, Camilla Horn, Ralph A. Roberts, 3 órák minden jegy 20 lej. Csak 1—2 napig.

URANIA-MOZGÓ MŰSORA

Hétfő 3, 5, 7 és 9 órák:
Barátom, a kis király. Szenzációs kalandor vígjáték, főszerepekben: Tom Mix és csodalova, Tony.

SELECT-MOZGÓ MŰSORA

Kedd 3, 5, 7 és 9 órák:
Szerda 3, 5, 7 és 9 órák:
Dzsingisz khán kardja. Rendkívül érdekesfilm a titokzatos Kína belséjéből főszerepekben: Boris Karloff a Frankenstein feledhetetlen alakítója, Lewis Stone és Myrna Loy.

AZ OPERA MŰSORA

Csütörtökön különleges premier: Tuniszi kaland. Fősz.: Huszár Puffy, Ellen Richter, Julius Falkenstein, Theo Shajl.
Jön: Nevető főhadnagy. Maurice Chevalier.

RÁDIÓ MŰSOR

Kedd, szeptember 5.

Bukarest, 17: Zenekari hangv. 19.40: Rádiógyetem, 20: Dalest és rádiózenekar. 21: Felolvasás. 21.15: Rádiózenekar.
Budapest, 6.45: Torna. Utána grammofon 9.45: Hírek. 10: Felolvasás. Közben grammofon. 12.05: Szajonzenekar. 12.30:

SZFAT AMENU

Héber nyelv tanulására alkalmas nyelvkönyv. Korlátolt mennyiségben kapható román és magyar fordítással is

az UJ KELET könyvosztályában

Ára 140 lej

Szállítjuk utánvétellel vagy az összeg és portóköltés (10 lej) előzetes beküldése mellett.

hogy a párizsi hitelezőmegbizottak és a román pénzügyi kormány között támadt ellentétek rövidesen elsimulnak.

Megegyezés esetén azonban még mindig függőben marad az a kérdés, hogy ha Románia fizetni kényszerül a külföldi adósságokat, milyen súlyos nehézségeket támasztana ez a belső költségvetésben s egyáltalában huzamos ideig eleget tudna-e tenni külföldi kötelezettségeinek is? Remélni lehet azonban, hogy a külföld megértést tanúsítana Románia nehéz anyagi helyzetével szemben.

Hírek. 1.15: Pontos időjelzés, időjárás. 1.30: Cigányzene. 2.45: Hírek. 4: Állatmesék. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Előadás. 5.30: Bécsi dalok. — 6.10: Elbeszélés. 6.30: Grammfon. 7.30: Ködben repülök, kérek helyzetadatokat, párbeszéd. 8: Gitár. 8.30: Filharmónikus hangv. Utána kb. 10: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene. 11: Jazz.

Bécs. 15.35: Operettlemezek. — 17.25: Szoprándalok. 22: Grammfon. Hejlsberg. 17.45: Skót és walesi dalok Haydn feldolgozásában.

Königsbrunn. 8.30: Európai hangv. A berlini szimfónikusok hangv. közvetítése.

München. 20: Kamararékek. Stuttgart. 22.50: A manheimi színház estje.

Varsó. 18.35: Ária- és dalest. Riga. 20.20: Dalok és áriák. Milánó. 19: Grammfon. Róma. 20.30: Opera. Brinn. 21.20: Dalest. Pozsony. 18.05: Dalok. Prága. 20.25: Hangjáték. Stockholm. 20: Oszországról és Spanyországról szóló zeneművek.

Szerda, szeptember 6.

Bukarest. 13: Könnyű lemezek. 17: Zenekari hangv. 19: Felolvasás. — 19.20: Könnyű lemezek. 20: Bagjátalok. 20.20: Rádiózenekar. 21: Felolvasás. 21.15: Bizet, Bossi műveiből. 21.45: Beszélő újság.

Budapest. 6.45: Torna. Utána grammofon. 9.45: Hírek. 10: Felolvasás. 12.30: Hírek. 1.15: Pontos időjelzés, időjárás. 1.30: Katonazene. 2.45: Hírek. 3.30: Diákféltára. 4: Háztartásról, előadás. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. — 5: Hangv. 6.15: Előadás. 6.45: Ének. 7.20: Vidámságok a katonaleletből. 9.20: Pontos időjelzés, hírek. 9.40: Brácsa. 10.15: Időjárás. 11: Grammfon.

Bécs. 19: Az ezeregyéjszaka zenéje. — 22.15: Könnyű és tánczene. Berlin. 20: Népdalékek. Hejlsberg. 20.40: Mandolin- és citerazene.

Langenberg. 20: Mozart és Csajkovszkij művei. Lipcse. 21.15: Szimfónikus hangv. Stuttgart. 22: Tánclemezek. Varsó. 19.05: Grammfon. 20: Zongorahangv.

Milánó. 19: Grammfon. 20.30: Fall Leo operett. Róma. 20.30: Dvorak vonósnyegyes. — 21.15: Mascagni operából részletek. Brinn. 18.05: Grammfon. Kassa. 19.10: Rádiózenekar. Prága. 17.45: Grammfon. Svájci Alemand Adó. 21.10: Régi olasz zene.

Oslo. 20: Német zeneszerzők művei. Stockholm. 21: Ének, hegedű és zongoraverseny.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apró hirdetés 20 lej. Álláskeresőknél 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelíges levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Két iskolás gyermek teljes ellátást kap zongorahasználattal targonmuresi izr. családnál. Cím: Magazin Central Targu-Mures.

Kiadó üzlethelyiség november 1-re Regele Ferdinand 67. Üzlethelyiség és hozzártatózó pinécek befogadó képessége nagy lerakatra is alkalmas. Értekezni ugyanott az emeleten.

3 szobás, újonnan épült, teljes komforttal felszerelt modern lakás Str. Grigorescu (Rákóczi ut) 78. számú kertes villában kiadó. Értekezhetni C. Traian (Árpád ut) 40. sz. a. irodában.

Vilamos vasaló, főző, sterilizator, melegítőpárna átalakítását 220 wolttra eredeti chromostan anyaggal, szavatossággal vállalja „ELCO” Cluj. Cal. Victoriae (Kossuth L. u.) 25. I.

Nyolc I.—IV. gimnázista magánvizsgáztatására képtességgel bíró tanárnó vagy tanár azonnali részletes ajánlatát kéri: Janovitz Emil, Jibou (Salaj).

Iskolásfiú vagy kislány ellátást kaphat. Fizetés fele természetben. Regele Ferdinand 40. Érdeklődni a házfelügyelőnél.

Keresek megvételre 17 hotelszobához szükséges butort és berendezést. Cím: Schön Dezső Sighet.

Elemi iskolai növendékek korrepetálását vállalja magyar és román nyelven is hivatásos, német nyelvoktató urilány, előnyös feltételek mellett. Kitünő referenciák. Megkeresések „Gyors eredmény” jelígre kiadóra kéretnek.

Orvosi rendelő átköltözés miatt olcsón kiadó. Cím a kiadóban.

Szerény igényű, egyedülálló arjaszszony házvezetőnő, anyahelyettesi, nevelőnőni állást keres. Bähróvá, „Doktorné” Targu-Mures, poste restante.

Liebermann Sári okl. francia tanárnó — párizsi egyetemi tanulmányokkal — a francia nyelv oktatását újból megkezdte. Tanít kezdőket és haladókat kitünően bevált módszerrel, igen jutányos árban. Str. Elisabeta 31.

Reichsdeutscher (Christ) judenfreundlich, gute Beziehungen, übernimmt Haus- und Vermögensverwaltung in Berlin. Dir. Reimann, z. Xt. in Rumänien, Cernauti, Avram Iancu 10 Mefeb.

Érettségizett urileány, aki a magyar, német, francia és román nyelvet perfektil bírja korrepetálást vállal és nyelvelkéket ad. Megkeresések „Perfekt” jelígre a kiadóba.

Tüzifa megrendelési irodánkat megnyitottuk Cal. Victoriae 7. alatt. I. búkkhasábfá öle 750—800. Calcit. Telefon: 11-06.

Magyar állampolgár biztos elhelyezkedést találhat elsőrangú budapesti vállalatnál, ha román állampolgár főtisztviselőnek hasonló állást biztosít erdélyi vagy bukaresti nagyvállalatnál. Érdeklődők írjanak „Biztos megélhetés” jelígre Rudolf Mosse” Oradea hirdető iroda címére.

Magkulaturát veszek. Cím a kiadóban.

1933 augusztus 22-től ismét közlekednek KOLOZSVAR — BESZTERCE között.
Indul Kolozsvárról: 6 és 16 órák
Erkezik Désre: 8 és 16 órák
Erkez. Besztercére: 10 és 20 órák
Kényelmes és gyors utazás. — Uj kocsikkal. — Vitéldij: Kolozsvár—Beszterce menet 130 lej, menettérti 240 lej. Indulás Kolozsvárról a főposta melletti autobus-állomástól.
Indul Besztercéről: 5.30 és 14 órák
Erkezik Désre: 7.30 és 14 órák
Erkez. Kolozsvárra: 9.30 és 18 órák

HIR

— Magyarországon adóhátralékot. Budapestember 5-ig kell bejelentési hatóságnál, ha van adóhátralékát lekeztet jelentések szerj jelentkeztek a gazdák.

— Rosszul mentek szlovákiai fűrdőhelyek: A csehszlovákiai fűrdőhelyeken megkezteték a kedvezményeket, Ez év nyáron sebb nyaraló érkezett telepekre, mint az előző évben.

— Jugoszláviában Belgrádból jelentik: márról 80 dinárra esett a drágaság. Genfből jelentik: A csehszlovákiai fűrdőhelyeken megkezteték a kedvezményeket, Ez év nyáron sebb nyaraló érkezett telepekre, mint az előző évben.

— Csehszlovákiában drágaság. Genfből jelentik: A csehszlovákiai fűrdőhelyeken megkezteték a kedvezményeket, Ez év nyáron sebb nyaraló érkezett telepekre, mint az előző évben.

— Beiratkozások. A uti zsidó óvodában a beiratkozások szeptember 4-én kezdődtek. Felhívjuk a t. sz. hogy ezen idő alatt a katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz. hogy ezen idő alatt a katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz.

— 102 áldozata van Londonból jelentik: a közpénzügyi miniszter katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz. hogy ezen idő alatt a katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz.

— Kábítószerekkel Londonban jelentik: a közpénzügyi miniszter katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz. hogy ezen idő alatt a katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz.

— Csütörtökön este Turisztikai szakosztály Citty kávéházban. Ha akar eltölteni, okvetlen a közpénzügyi miniszter katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz. hogy ezen idő alatt a katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz.

— Két embert megtya. Szilvágyi tudós a közpénzügyi miniszter katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz. hogy ezen idő alatt a katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz.

— A közpénzügyi miniszter katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz. hogy ezen idő alatt a katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz.

— A közpénzügyi miniszter katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz. hogy ezen idő alatt a katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz.

— A közpénzügyi miniszter katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz. hogy ezen idő alatt a katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz.

— A közpénzügyi miniszter katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz. hogy ezen idő alatt a katonai kincstár 200 rezebe be szűkségletét a t. sz.

HIREK

— Magyarországon gabonában fizetnek adóhátralékot. Budapestről jelentik: Szeptember 5-ig kell bejelenteni a közigazgatási hatóságnál, ha valaki gabonában kívánja adóhátralékát leróni. A vidékről érkezett jelentések szerint eddig nem igen jelentkeztek a gazdák adógabonafizetésre.

— Rosszul mentek az idén a csehszlovákiai fürdőhelyek. Prágából jelentik: A csehszlovákiai fürdőhelyek is erősen megéreztek a kedvezőtlen gazdasági viszonyokat. Ez év nyarán sokkal kevesebb nyaraló érkezett a fürdő- és üdülőtelepekre, mint az előző év nyarán.

— Jugoszláviában is esik a buza ára. Belgrádból jelentik: Junius óta 220 dinárról 80 dinárra esett a buza ára. Az érdekeltek buzaárakat összehívását sürgetik. Követelik az intervenció vásárlások bevezetését és új piacok biztosítását legalább 150 dináros árral s azt, hogy a katonai kincstár 200 dináros árban szerezzék be a szükséges termelőktől.

— Csehszlovákiában van a legnagyobb drágaság. Genfből jelentik: A nemzetközi munkaügyi hivatal adatai szerint legnagyobb a drágaság Csehszlovákiában. Ezt követi sorban Svájc és Hollandia.

— Beiratkozások. A Ferdinand Király uti zsidó óvodában és elemi iskolában a beiratkozások szeptember 1-10-ig tartanak naponta délelőtt 10-12 és délután 4-6. Felhívjuk a t. Szülők figyelmét, hogy ezen idő alatt gyermekeiket okvetlen irassák be, mert 10-ike után senkit nem áll módunkban felvenni. Az Igazgatóság.

— 102 áldozata van a kubai orkánnak. Londonból jelentik: A Reuter távirati iroda havannai jelentése szerint az orkán katasztrófának Kuba szigetén 102 halálos áldozata van. Néhány kerületből még nem érkeztek be jelentések s így az áldozatok száma az eddigi összegezésnél magasabb lesz.

— Kábitószerszandát üldöznek az angliai kikötőkben. Londonból jelentik: Az angliai kikötőkben razzikiákat tartottak kábitószerszandák banda tagjai után, akik az utóbbi hetekben a földközítengeri kikötőkből nagy szállítmányokkal indultak Anglia felé s a kábitószerkeik egy részével meg is érkeztek angliai vizekre.

— Csütörtökön este: a Hagibbor Turisztikai szakosztályának teastélye a City kávéházban. Ha egy kellemes estét akar eltölteni, okvetlen el kell jönnie.

— Két embert megmárt a vesztékutya. Szilágysági tudósítónk jelenti: Nagy szeg községben Onuc Petre és Téglás Zaharie napszámások tegnap este a mezőről jöttek hazafelé utközben az országúton egy veszett kutya megtámadta őket. Onuc Petrért, a kezén és jobb lábán marta össze Téglás Zahariának pedig a ballabát harapta össze. Azután az emberek az uceán üldözbe vették és egy doronggal agyonütötték a veszett kutyát. A két megmárt embert kezelés végett a bukaresti Pasteur intézetbe szállították.

— A középiskolai tanulók szombati írásmentessége. A zsidó középiskolai gyermekek szombati írásmentessége ügyében vettük az alábbi sorokat: „Tekintetes Szerkesztőség! Vonatkozással b. lapjuk f. évi augusztus 29-i számában megjelent „A szombati írás ügyében” című közleményre, tisztelettel kérjük alábbi sorok közlését: Minthogy többoldalról arról értesültünk, hogy a középiskolai beiratások a tanév befejezése után nyomban megtörténtek, mi még júniusban felhívással fordultunk a zsidó szülőkhöz, melyben az idevonatkozó miniszteri rendeletre való hivatkozással figyelmzettük őket, hogy a beiratások alkalmával senki ne mulassza el a szombat és ünnepnap írás alóli felmentést kérelmezni. Ugyanakkor közöltük, hogy a kérvényhez szükséges nyomtatványok bárkinek rendelkezésére állanak. Felhívásunk nem hozta meg eddig a várt eredményt, amit annak tulajdonítunk, hogy — amint utólag megtudtuk — a beiratások csak a napokban eszközöltetnek. Most tehát ezután is újabb felhívjuk mindama szülőket kik gyermekeik vallásos nevelését szívükön viselik, hogy a beiratások alkalmával okvetlen kérelmezzék a szombat és ünnepnap írás alóli felmentést, nehogy annak elmulasztása vagy késedelmes beadása következtében gyermekeik kénytelenek legyenek legszentebb ünnepeinket meeszezni. A kérvényhez szükséges nyomtatvány, valamint egyéb felvilágosítás a Berthelot (Értvös) uccai elemi iskolában kapható. Tisztelettel: A clujji orth. izr. iskolaszéke.”

AZ ÜLŐ ÉLETMÓD VESZÉLYEI

A mozgás hiánya, amely bizonyos foglalkozási ágak üzésével jár, a vérben hűgysavat halmoz fel. Ez előbb-utóbb általános rosszulleti állapotot vagy helyi bántalmakat, mint: reuma, farzsába, köszvény, von maga után és igen gyakran a végzetessé válható érelmeszesedésre vezet.

Dr. Fleury egyetemi tanár a párisi tudományos akadémián tartott előadásai alkalmával rámutatott az ülő életmód veszélyeire. Ugyanakkor megmagyarázta azt is, hogy az ülő életmódot élő embereknek, de általában mindenkiük, aki 40 éven felül van, URODONAL-t kell szednie, mert az a hűgysav leghatásosabb megbontója.

URODONAL

elejét veszi a köszvénynek, hűgysavlerakodásnak, epekőnek, reumának és vesebántalmaknak, valamint a már meglévő ilyen betegségeket kigyógyítja.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban

— Bicikl és automobílj karambolja a Szappan uccában. Chirila Joan földműves vasárnap biciklijével a Szappan uccából az egyik keresztelő uccába akart befordulni. Ugyanakkor szembe jött vele Radu kapitány luxuskocsija s mielőtt még bármelyik fékezhetett volna, a Szappan uccába kanyarodó autó elütötte a biciklit. Az összeütközés következtében Chirila földműves karja eltört. A mentők be szállították a sebészeti klinikára.

— Életunt cselédleány. Győr Rachel Széchenyi tér 2. szám alatt lakó cselédleány vasárnap öngyilkosságot kísérelt meg. Mikor a házbellek délután eltávoztak, bezárkóztak a lakásba és 100 gram sósavat ivott. Az erősen ronesoló hatású folyadéktól irtózatoss belső sérüléseket kapott. A szomszédok figyelmelek lettek a lakásból kihallatszó jukkiáltásokra. Behatoltak a lakásba, ahol göresökben fetrengve találták a fiatal cselédleányt. Be szállították a Zsidóórházba, ahol rögtön gyomormosást alkalmaztak. Felgyógyuláshoz kevés reményt fűznek. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy miért akart meghalni a kjs cseléd.

— Hevesi Piroka zongoraművész és Pfeiffer Alfréd operaénekes, énekemester művészpédagógiai működésüket megkezdték és találhatók lakásukon 12-1 és 5-8. között Str. Memorandului (Unió u.) 10. szám.

— Rossz volt a csehszlovákiai diótermés. Prágából jelentik: Csehszlovákiában az idén a diótermés nem sikerült s importról kell gondoskodni. Az árak iránt érdeklődések történtek elsősorban Romániában.

— A kolozsvári rendőrség hírei. Nathan Mór kolozsvári lakos feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki betört Grosz Géza Kossuth Lajos u. 25. szám alatti lakására és 4200 lej értékű ruhaneműt vitt el. — Indig Zsigmondné kolozsvári lakos feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki 1000 lej értékű ruhaneműt lopott tőle. — Bogdán Zoltán Str. Baritju 2. szám alatti lakos feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki betört Monostori uti hentesüzletébe és 1000 lej értékű árut vitt el. — Birler Edit Str. Sagunai lakos feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki lakása szekrényéből 1800 lej készpénzt és 6800 lej értékű ékszerét vitt el. — Keresztes Rózi Str. Moldovej 1. szám alatti lakos feljelentette Csákány Andor kolozsvári lakost, aki 5000 lej értékű ruhaneműjét elűajdonította. — Krafeski Ferenc kolozsvári lakost a rendőrség lopásért letartóztatta. — Kubinec Andort és Banyi Károlyt a rendőrség csavargásért őrizetbe vette. — Baga Anna Str. Lucaciu 39. szám alatti lakos, eddig ismeretlen okból, öngyilkos lett. Vasárnap délután elküldte hozzátartozóit majd ezek távozása után nagymennyiségű morfiumot, lumnált és veronált vett be. A délután folyamán hazatérő bátyja eszméletlen állapotban találta. Értésítették a mentőket, akik súlyos állapotban szállították be a belgyógyászati klinikára.

— Gyulafehérváriak figyelmébe. Dr. Stern Ignác német-héber magánóvodájába a beiratkozások folyó hó 5-14-ig az óvoda helyiségében str. Bärnut 1. szám alatt eszközölhetők.

— A Palesztinahivatal közleménye. Értésítjük a szeptember 9-i hajóval induló kolozsvári és Kolozsvár környéki utasokat, a Konstancái való utazás részleteiről: A közös vagon szeptember 7-én, csütörtökön délbén 12 órakor indul a 32. sz. gyorsvonattal Bukarestbe, ahova a Gara de Nordra este 11.40 órakor érkeznek. Onnan reggel 8 órakor tovább utazunk ugyancsak gyorsvonattal Konstancára, ahová délbén 12 órakor érkezünk. A kollektiv vasuti jegy ára személyenként Konstancáig III. osztályon Lei 650, mely összeg szeptember 6-án szerda délután 6 óráig fizetendő be a Palesztinahivatalhoz. A Kolozsvár környéki utasok ezen időpontig postán küldhetik be a vasuti jegy árát. A rendezőség intézkedik, hogy Konstancán olesó szobák álljanak rendelkezésükre, péntek déltől a hajó indulásáig. Felszólítjuk a szigetieket, hogy a szigeti, borsai és visói utasok részére külön vagonot vegyenek, mely Szigetről induljon és ebbe szálljanak be a szatmári, váradi utasok, a vagon pedig csatlakozik a kolozsvárihoz csütörtökön délbén.

JÖN JÖN
Névtelen ember
A Royal Mozgó szezonnyitó óriásfilmje!

— Eljegyzés. Guth Lajos gyáros leányát, Stefyt, eljegyezte Weisz László, Weisz Ignác sárközi földbirtokos fia. (Minden külön értesítés helyett.)

— Új belső kölcsönt vesz fel Japán. Párizsból jelentik: Japánban külsőből áll egy 300 millió yenes újabb belső kölcsön kibocsátása. A rendkívüli katonai kiadásokat ebből a kölcsönből fogják fedezni.

— Betörték a krasznai község házára. Szilágysági tudósítónk jelenti: Tegnapelőtt éjjel ismeretlen tettesek Kraszna községben betörték a község házára megverték a vaskasszát és 18500 lej készpénzt vitték el. A csendőrség a nyomozást bevezette.

— Elfogták a zsebmetész tolvaját. Nemrégiben feljelentést tett a rendőrségen Erős Sándor, aki egykor erdélyi szerzte ismeret zsebmetész volt. A rendőrség, amely eddig mint gyanúsítottat ismerte Erőst, most az egyszer panaszként hallgaita ki. Ismeretlen egyént jelentett fel, aki több ezer lej értékű ruhaneműjét elvitte. A rendőrség most elfogta a tettest Farkas Anna személyében és átadta a kolozsvári ügyészségnek.

NAPRÓL NAPRA

Alexandra görög hercegnő a lebourgeti repülőtérrel jövet angol utasrepülőgépen London repülőtérre, Croydonba érkezett.

A bérösszegnek határnapig történő ki nem fizetése miatt nem lehet tudni, hogy a budapesti Kamaraszínházat megnyitják-e.

Az elmúlt szezonban példátlanul nagy volt Newyorkban a jó darabok hiánya. A Broadway színházainak hatvan százaléka nem tartott előadásokat. A többi színházak közül is csak egyben játszottak 37 hétig, a többiek átlag 13-15 hétig voltak üzemben.

Newyorki jelentés szerint Carnera boxoló világbajnok hosszabb időre szerződést kötött egyik amerikai filmvállalattal. Filmszínész lett Willey Post repülőrekor der is, aki a Paramountnál kapott szerződést.

Cannesben Mistinguett párizsi revüszár bátyja, aki milliomos nagykereskedő házasságot kötött titkárnőjével. Az esküvői ebéden mindenki fehér öltönyben jelent meg. Az urak külön erre az alkalomra fehér frakkot készítettek maguknak.

Bánhidya Antal magyar pilóta kis sport gépen, a Gerlén svédországi légi körutrá indult, amelynek során látogatást tesz az összes repülőtereken. A légi ut befejeztével Bánhidya Dániába fog repülni, majd onnan Hollandiába s Németországba.

Újra hírek vannak forgalomban arról, hogy Chaplin, aki jelenleg Hollywoodban filmezik, a napokban házasságot köt 19 éves newyorki Paulette Goddard-al. Ugy hírlik, hogy a film befejezése után az új házaspár átkel az óceánon s Londonban telepszik. Chaplin Angliában valószínűleg be fog kapcsolódni Fairbanksék vállalkozásába, aki Angliából komoly konkurrenciát akar csinálni Hollywoodnak.

Briand bretagnei egykori nyaralóhelyén emléktáblát avattak fel, amelynek avatási ünnepén az emlékezésedét Paul Boncour tartotta. A külügyminiszter hangzott, hogy a négyhatalmi egyezmény megkötése a briandi külpolitika irányonalába esik. Franciaország békés és türelmes, de türelmessége nem a gyengeség dokumentuma. A Briand által elhittett magvak esziráznak és a francia külpolitika nem téveszti szem elől a briandi elgondolásokat.

— Georges Leygues temetése. Párizsból jelentik: Az elhunyt Georges Leygues volt francia miniszterelnök és tengerészeti miniszter koporsóját hétfőn a tengerészeti minisztérium előcsarnokában ravatalozták fel. A közönség hétfőn és kedden reggel 9 órától délután hatig tekintheti meg a ravatalt. A kormány elhatározta, hogy az elhalt minisztert államköltségen temeti el. Szerdán a gyászistentisztelet a Rókkantak dómjában lesz, majd a tengerészeti minisztérium előterében Daladier elmondja gyászbeszédét. Leygues koporsóját szülőhelyére fogják szállítani s ott helyezik örök nyugalomra.

— Kereskedelmi tanfolyam kezdődik és férfiak részére. Felvilágosítást ad és részletes tájékoztatót küld a vezetőség Cluj, Piata Cuza Voda 5. (Papkamara új palotája) I. emelet, 9. ajtó. Beiratkozás délelőtt 9-1 és délután 5-7 között.

— Fordot hivatalosan bojkottálták. Londonból jelentik: Newyorki jelentés szerint hivatalosan proklamálják Amerikában a bojkottot Ford ellen, aki nem fogadta el Rooseveltnak az autóparrna vonatkozó rendelkezéseit.

— Szerencsétlenség Lotharingiában. Párizsból jelentik: A lotharingiai Moyeuvre kerület egyik üzemében explózió egy mérnök és hat munkás életét oltotta ki. A vizsgálat megindult.

— Az öngyilkosságot kísérelt tolvajt átadták az ügyészségnek. Mintegy két hónappal ezelőtt feljelentés érkezett a kolozsvári rendőrségre Nagy Anna kolozsvári lakos ellen. A feljelentés szerint a tolvaj 15 ezer lej értékű ruhaneműt lopott el. Mikor a gyanúsított megtudta, hogy a rendőrségről keresik, öngyilkosságot kísérelt meg. Két hónapig kezelték a belgyógyászati klinikán. Tegnap hagyta el a klinikát és a rendőrség a felgyógyult tolvajt átadta a kolozsvári ügyészségnek.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Maniu nyilatkozata a brosuráról

(Első oldali cikkünk folytatása.)

megmondom a véleményemet. Zaki csak egy órával ezelőtt hozta el nekem.

— Egyes lapok szerint — mondottuk — ez a röpirat az elnök ur közvetlen környezetéből született meg.

— Ismétlem, még nem olvastam a röpiratot. Most mingyárt el fogom olvasni. De hogy én befolyásoltam valakit arra, hogy megírja, az nem felel meg a valóságnak. Ha valaki, legyen rokonom vagy brátom, az enyémmel azonos nézeteket hangoztat, nagyon örvendek neki, de

én senki nem terrorizálok, semmi-féle intellektuális oktrojt nem ismerek el és nem tartok önmagammal összeférhetőknek.

Nagybátyám, Coroianu Gyula dr. engem nagyon szeretett és mégis én pont az övével ellenkező politikát teremtettem meg az erdélyi román nemzeti pártban. Pedig Coroianu Gyula volt az egyetlen ember, akivel valaha is életemben egy szobában aludtam. Ő, aki engem szeretett a legjobban. És mégis: ellenkező politikai irányba haladtam. Nem kérem, én az én világnézetemet senkire rá nem oktrojáltam soha...

Ennyi mondott — egyelőre. És ekkor közölte velünk Boila Zakariás dr., hogy Maniu még nem fejezte be az ebédjét. A társaság dadog és zavarba jön. Bocsnátokat kér.

Maniu szenzációs nyilatkozata Boila röpiratáról

De egy óra múlva, mikor már Maniu megebédelt és ebéd idő alatt elolvasta a manifesztumot, tojba mondta nyilatkozatát. Az Uj Kelet számára Boila Zakariás azonnal autentikus magyar fordítást is készített. Maniu nyilatkozata, mely a maga rövidegében és tömörségében az utóbbi évek egyik legnagyobb jelentőségű politikai eseménye, a következőképpen hangzik:

— Nem értem, miért ennyi izgalom közismert dolgok miatt, amelyek magán beszélgetésekben közszájon forognak. Dr. Boila Zakariás megnyilatkozása teljesen függetlenül és tudtomon kívül történt. A mai körülmények között hasonló megnyilatkozás csak természetes, teljesen függetlenül attól, hogy kitől jön. Felelőtlen tényezők meg nem engedett befolyása nagyon sok embert felháborít, a megnyilatkozás módja pedig teljesen egyéni kérdés.

Ez a tipikusan Maniu izü, a néhány mondatban egy oldalra valót mondó nyilatkozat kíséri utjára a Boila Zakariás röpirata körül támadt politikai hullámvérést.

Estére pedig valóban megérkezett Szilágyosmlyóra a zilahi vezetőügyész. Csak-hogy nem a röpirat ügyében. Magán-ügyben. Barzily István

Fiatalliberisták inzultáltak egy amerikai egyetemi hallgatót

Róma, szeptember 4. Berlin centrumában néhány ifjú náci inzultálta Bossart amerikai egyetemi hallgatót. Az inzultus okát az hozták föl, hogy az egyetemi hallgató nem tisztelgett a hitlerista zászló előtt.

Bossart azonnal panaszt tett az amerikai követségen. Ez az incidens annál is inkább feltűntetést keltett, mert Hitler megbízottjának Wessnek egyenes parancsa van arra nézve, hogy az idegenek nem kötelesek nemzetiszocialista módra tisztelgenni a hitlerista lobogó előtt.

Köztudomásu, hogy annak idején, mikor hasonló módon inzultáltak Mulvill amerikai állampolgárt, Ernst, a hitlerista milícia parancsnoka személyesen kért bocsánatot a berlini amerikai követségtől.

Ujra Nahum Szokolov lett a Cionista Exekutívé elnöke

Végezték a Cionista Világkongresszus. Az Exekutívének öt kiál, négy munkaspárti és egy radikális tagja van. Weizmann az Exekutívé speciális tagjának választották meg, aki a németországi zsidók letelepítését fogja vezetni

Prága, szeptember 4. A cionista kongresszus tanácskozásai tegnap véget értek. Az ülés utolsó napján egy határozati javaslatot fogadtak el, amely kimondja, hogy a cionista világszervezet nagyszabású akcióit indít be a németországi zsidók Palesztinába való letelepítése érdekében, amely célból nemzetközi kölcsönt óhajít felvenni a Népszövetség égisze alatt. Elhatározta a kongresszus, hogy a jövő év folyamán Herzl Tivadar hamvait Bécsből Palesztinába szállítja át.

Végül sor került az Exekutív megválasztására, amely kisközlékeként alakult meg a klacionista munkaspárt és a radikálisok részvételével. Az új Exekutívé elnöke Nahum Szokolov lett, tagjai pedig Brodetzky, Grünbaum, Jacobson Kaplan, Berl Locker, Ruppin, Ben Gurion és Tschertok. Ezek szerint az új Exekutívének az elnökön kívül négy klacionista, négy munkaspárti és egy radikális tagja van.

Beválasztották az Exekutívé speciális tagként Weizmann Chaimot is, aki a németországi zsidók letelepítésének munkáját fogja vezetni.

Az antiszemita középiskolai tanár bosszúja

Felidéztek a rendőrségre, tehát elbukatta az összes zsidó diákokat

Bucuresti-Bukarest, szeptember 4. Az Uj Kelet tud. Bálti jelentés szerint Stati középiskolai tanár, ismert antiszemita vezér, egyenruhában vonult végig a városban a nemzeti szocialista rohamesapatok élén. A tanár ezután a

rendőrségre citálták, ahol jegyzőkönyvet vettek fel.

A rendőrségről Stati az iskolába ment, ahol a pót- és felvételi vizsgákra jelentkezett diákok 90 százalékát, köztük az összes zsidókat, elbukatta.

Dolfuss rálépett a diktatura utjára

Bécs, szeptember 4. Tegnap az a hír terjedt el Ausztriában, hogy Mussolini és a francia kormány is diktatura bevezetését ajánlotta Dolfussnak. Ezt a hírt Mussolini és a francia kormány is a legerélyesebben megcáfolta.

Ugy látszik azonban, hogy Dolfussnak nem is volt szüksége olasz, illetőleg francia tanácsra, mert a kancellár a tanácsok nélkül is elhatározta magát

a diktatura bevezetésére.

Dolfuss osztrák szövetségi kancellár ugyanis a klosterneiburgi hazafias front gyűlésén tartott beszédében bejelentette, hogy kormányja véglegesen szakított az osztrák törvényhozó testülettel, azt nem hívja össze és hogy az alkotmányreform megvalósítása során egészen új alapokon álló népképviselőt fog teremteni Ausztriának.

Vaida királyi kihallgatáson

Fluctuat nec mergitur — ennyit mond Vaida a kormányválságról

Bucuresti-Bukarest, szeptember 4. (Az Uj Kelet tud.) Vaida Sándor miniszterelnöknek izgalommal várt színajai kihallgatása ma megtörtént. A nap eseményeinek fontosságát hangsúlyozza az a tény, hogy hétfőn délelőtti nemcsak a kormányelnök, hanem a kormánynek még néhány tagja érkezett Szinájába, ahol rögtönzött minisztertanács is volt. Vaida vonata 6 óra 40-kor rohogott be a színajai pályaudvarra, majd Angheliescu, a Banca Nationala kormányzója, érkezett meg a királyi nyaralóhelyre. Ezután futott be Mirto kocsija, majd Madgearu és Tilea következtek az érkezési sorrendben. Délidőben Samsonovici tábornok-hadügyminiszter is ott volt már. A kormány tagjai Vaida külön vonatában ültek össze megbeszélésre.

Az állomás épülete előtt elsőnek Tilea Viorel dr. autója indult el. Tilea a királyi palotába ment és ott tartózkodott, míg Vaidát a király magához nem hívta. Vaidáért Puiu Dumitrescu ment el az állomásra, társaságában volt Ceianu Dinu

párizsi követ is. Puiu Dumitrescu közölte Vaidával, hogy a király déli egy órákor ebédre várja.

A miniszterek ekkor sorban hagyták el a külön vagonot. Madgearu az állomás épületében táborozó hírlapírók előtt a következőket mondotta:

— Ghelmegeanu küldetése az, hogy Titulescut informálja, míg az enyém, hogy Vaida urat informáljam. Nem tudom, hogy holnap mi történik Párizsban a hitelezőkkel, utolsó értesüléseim szerint a hitelezők hangulata kedvezőbb.

Mirto viccel felel:

— Ezután nem a külföldi hitelezőkkel, hanem a belföldi adósokkal fogunk veszekedni.

Vaida a királyi palotába való indulása előtt nem volt hajlandó nyilatkozni. Csak ennyit mondott:

— Ugy a kormány, mint én, Párizs jel-szavát viseljük magunkon: fluctuat nec mergitur (Párizs cimerében valaha egy csónak volt, melyen az FNM kezdetűk állottak, ami azt jelentette, hogy a hul-

lámverésben sem süllyed el). Vaidának ezt a kijelentését úgy kell magyarázni, hogy a kormány tovább halad előre.

Az ellenzéki politikai berkekben változatlan az élénkség. George Bratianu liberális pártjának vezetői Jasiban ültek össze megbeszélésre, míg Duca ma érkezett Bukarestbe, hogy párthíveivel értekezzen.

A lapok feltűnően hozzák ki azt a hírt, hogy Mihály vajda Palangeanu alezredessel egy hónapra Svájcba utazik, hogy ott édesanyjával, Elena királynővel találkozzék.

Kedden egyébként a kormány újra minisztertanácsot tart.

Uj éhségmars indult utnak Londonból

London, szeptember 4. Tegnap egy éhség felvonulás indult el gyalog Londonból Brightonba, ahol most fogják megtartani a munkásszervezetek kongresszusát. A felvonuláson egyelőre a „Munkanélküliek nemzeti egyesülete”-nek mintegy 400 tagja képviselteti magát, akik egy kérelemmel akarnak járulni a kongresszus elé. A küldöttség minden tagja vörös inget visel, míg a menet élén zenekar halad.

A különböző mesterségű munkanélküliekből összeverődött éhező csapat a következő kérésekkel fog járulni a kongresszus elé: eltörlését kéri annak a törvénynek, mely szerint vizsgálat alá veszik az állami segélyben részesülő munkanélküliek életkörülményeit, követelik a nagyszabású közmunkálatok végrehajtását, a 40 órás munkahét életbeléptetését, anélkül, hogy a munkabéreket leszállítsák a kötelező munka intézményesítését.

Nae Ionescu Moszkvában román-orosz közeledésről tárgyal?

Bucuresti-Bukarest, szeptember 4. (Az Uj Kelet tud.) A Tempo című napilap azt a feltűnést keltő híradást közli, hogy Nae Ionescu, az ismert publicista és országgyűlési képviselő Moszkvában a román-orosz közeledés lehetőségeiről tárgyalásokat folytat. Nae Ionescu Moszkvában találkozott Herriot-val, akivel ezirányban megbeszélései voltak. A Tempo szerint Nae Ionescu megbízatása nem hivatalos.

ROS HASANA

közeledik Váltsa megújévi üdvözlését a Keren Kajemet utján,

mert így üdvözlözte az Uj Kelet ros hasana számában megjelenik s ott minden rokona, ismerőse, üzletfele elolvassa. Nincs gondja arra, hogy nem felejtette ki valakit, nem kell az üdvözlölet megírásáért borítékot címzésével bajlódni, meg-takarít posta- és névjegy-költséget és mindezeket felül még Palesztina földjének megváltásához is hozzájárul.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: 9-77.

Taxa postala plátite in nuno No. 224.713-92

da Baron L. P. Telefon: 9-77. Havonta 110. évre 600, egész félévre 6, e és detések díjazat KELET az zsidóság egyet keink utánnya rás megjelölés

Kormányváltás

Csak egy het-niszter kategóri két kolozsvári u many válságáról Ezzel szemben szó az ország mint éppen a ko

Hogyan lehet Aki azonban miniszter nyila a két dolog közt Mert mit is m Azt mondta, körendészet, nincsen, hogy a kormány egyetlen na el. A párt b problémáján.

— De — tette ról szó sincsen. Már pedig, an erről van szó. Tilea vagy ne látni, hogy mi t tben. Az egyetlen na tumával megérke A közeli napo elcsuszítja ezen rancshéjon a ko

Hamburg ha

Mj sikerült ed lomnak? Sikerült mind legforgalmasabb leszorítani a har ebben a kikötőbe millió tonna árut ebben az időpon sebbet.

A kiviteli áruf csökkenés jelenk ban, amely Ha Rotterdam és An Ez kitűnően si dalomnak.

Sikerült még nagybankok mérk napok kimutatásá kisebb az előbbi nél.

És még sikerül A gazdasági m mutatója szerint káról felszökött 40 százalékkal a t a gabona, a takar burgonya, a hus, zsiradék.

Amiből kiderül, és jövedelem össze „nemzet törzse”, mosodott és kilon Hitler ur és v nem volt uralmon tivákat rajzolt a áruforgalmat, jól legfőképp olesóság rül. Ezért rohant sen azok is, akik tek neki.

A megélhetés d a tömegeket. Har gleichhaltung n lobogtatták meg e Hamburg harm kerek a jövedelmé között! Az éhség nak, de a belföldi félelmetesen zuba Minden sikerül lomnak. Megszere tömegeket.

Vajjon ezek ut lomnak sikerülni tömegeket?

Igy sem já, m

Ezek az öreg minduntalan meg Legbosszantóbb a törvények végz amelyekre eddig tnak. Például Roo